ԺԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4715 16/29 ՕԳՈՍՏՈՍ 1901 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 14 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՒՎԷԼ 1319 ԺԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4715

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	Ղր.
» » » վեցամսեայ	70	»
» » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆրք.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փօստի թուղթ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխ 100 դրուշի հաշուով:
Ընդհանուր թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԲԺԻՇԿ ԵՒ ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Միայն ուսուցիչներ եւ ուսուցչուհիներ չեն որ հետզհետէ կ'աւելնան մեր մէջ խնդրանքէն շատ աւելի համեմատութեամբ, որով ասպարէզին յարգը կը կորսնցնեն ծայրայեղ մրցումով եւ աժանագին մատուցմամբ. այլ բժիշկներ ու փաստաբաններն ալ երթալով կը շատնան օր ըստ օրէ, մինչ նոյն չափով չեն բազմանար ճարտարագէտներ, մեքենագէտներ, երկրաչափներ, երկրագործական մասնագէտներ, հանքագէտներ, եւն. եւն.: Թէպէտեւ այս վերջինները ուղղակի հանրային պաշտօնեայ չնկատուելուն համար՝ հարկ չէ որ հանրութիւնը զբաղուի անոնցմով, ոչ ալ բժիշկներով եւ փաստաբաններով, ինչպէս իրաւունք եւ պարտք միանգամայն ունի զբաղուելու կրթական պաշտօնեաներով, քանի որ ուղղակի հանրութեան դրամով կ'ապրին անոնք եւ իրենց գործը ու աշխատութիւնը անոր նուիրուած ու յատկացուած է բացարձակապէս: Բայց եւ այնպէս կայ պարագայ մը որ կը ներէ նիւթ ընել զիրենք ալ հանրային ուշադրութեան, անոր համար որ 1. Ժողովրդեան ամէն անհատի վիճակին հետաքրքրուիլ՝ նոյն իսկ ժողովրդեան վիճակով զբաղուիլ կը նշանակէ, 2. Վասն զի բժիշկներու եւ փաստաբաններու գործն ալ հանրութեան հետ է եւ շատ անգամ մահու եւ կենաց խնդիրներ կ'որոշուին անոնց ձեռքով. Փիզիքական կամ նիւթական սահմաններու մէջ:

Ուրեմն անտեղի ու անպատշաճ չէ նկատողութեան առնել սա հարցը թէ աւելորդ ու անօգուտ չէ՞ բժիշկներու եւ փաստաբաններու այսքան բազմանալը հետզհետէ, եւ աւելի աղէկ չէ՞ր ըլլար որ քիչ մը աւելի կարեւորութիւն ու յարգ ընծայուէր միւս արուեստական մասնագիտութիւններուն, զորս թուեցինք վերը եւ որոնց պաշտօնեաները աւելի աղէկ ու ապահով շահեր պիտի ընէին, առանց նուազ յարգ ու պատիւ վայելելու, քան բժիշկները եւ փաստաբանները:

Բայց մեր բուն շարժառիթը անոնց շահելու կամ չշահելու խնդիրներուն խառնուիլ կամ հետաքրքիր ըլլալ չէ, այլ այն նկատումը թէ մինչդեռ մայրաքաղաքս բժիշկներու եւ փաստաբաններու առատութենէն կը գանգատի, գաւառները ընդհանրապէս անոնց սովէն կը տանջուին, եւ ամէն տարի հարիւրաւոր, դուք ըսէք հազարաւոր կեանքեր ի զուր կը զոհուին, Իպոկրատի ճշմարիտ աշակերտի մը չգոյութենէն, ինչպէս բիւրաւոր դատեր կը կորսուին օրինաւոր իրաւագէտներու պակասութենէն:

Միեւնոյն ժամանակ մարդասիրութեան հարկ մըն է չթողուլ որ գիտութեան փրկել կրնալիք կեանքեր ի զուր կորսուին, ինչպէս եւ իրաւասիրութիւնը կը պահանջէ անտարբեր չկենալ երբ արդարութիւնը սխալ քայլեր առնէ, ինչ որ հետեւանք է շատ անգամ ատեանին իր իրաւունքը ըստ օրինի հաստատելու կերպեր չգիտնալուն, քանի որ փաստաբանին գործն է պէտք եղածը գիտնալ, իսկ փաստաբան չեղած տեղը այդ պէտք եղածը չկրնար գործադրուիլ բնականաբար:

Բայց միեւնոյն ժամանակ գիտենք թէ դրական ու նիւթապաշտ ըմբռնումներու շնորհիւ՝ յանուն մարդասիրութեան կամ թէ արդարասիրութեան՝ ոչ ոք տեղէն կը շարժի, ինչպէս ալ ոք այնքան միամիտ է որ այդ ձեւով թելադրութիւններ ընէ: Այլ խնդրոյն էական հանգամանքը հոս է որ գաւառները երթալ հաստատուիլ ուզող բժիշկ կամ փաստաբան՝ բարոյական այդ սխալ պարագերու կատարման հաճոյքէն աւելի պիտի ունենայ հնչուն ոսկիներ գրպանելու, փառաւոր եւ հանգստաւէտ կեանք ու կենցաղ վարելու այնպիսի վայելք եւ հրապոյր մը միանգամայն, որպիսին բնաւ չկրնան տեսնել մայրաքաղաքին գամուած կեցած շատ մը բժիշկներ եւ փաստաբաններ: Իսկ այն բարձր դիրքն ու համարումը, տեղւոյն մէջ մեծ անձնաւորութիւն եւ ամէնուն աչքին տարբեր դառնալու նախանձելի առաւելութիւնը ո՛ւ աւելի քիչերն են որ կրնան ձեռք բերել մայրաքաղաքի մէջ, իսկ գաւառը այդ բոլորը միանգամայն կը հայթայթէ՝ առանց բացառիկ մեծ տաղանդ ու արտասովոր կարողութիւն պահանջելու փոխարէն: Մինչդեռ յայտնի է թէ որքա՛ն գերի վեր հանճարի եւ անզուգական ձիրքերու տէր ըլլալ պէտք է արուեստակիցներու բազմութեան մէջէն այդքան վեր բարձրանալու եւ հոյակապ դիրք մը գրաւելու համար. որքան դժուար է այդ, այնքան դիւրին է այնպիսի տեղեր ուր չկայ արուեստակիցներու մրցում, մէկէ աւելի չգտնուելուն պատճառաւ:

Հետեւաբար շատ օգտակար ու շահաւէտ գործ մը ըրած կ'ըլլան այն ամէն բժիշկներ ու փաստաբաններ որ ի նկատի առնելով այս բոլոր բարոյական ու նիւթական առաւելութիւնները, յանձն առնեն երթալ հաստատուիլ գաւառները որոնք խիստ շատ պէտք ունին իրենց նման մասնագէտներու:

ՅՈՒՍԱԿ

ՆԱՄԱԿ ՎԱՆԷՆ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ՎԱՆ, 31 յուլիս 1901

Նախորդ նամակովս ակնարկած էի Վարագայ որբանոցի հոգաբարձութեան մէկ դիտաւորութիւնը՝ յետախաղաց ընթացք մը բռնելու մասին: Այս նամակովս կ'ուզեմ խնդիրը կարելի եղած մանրամասնութեամբ հաղորդել ձեզ:

Անցեալ մարտ ամսուն էր որ տարաձայնութիւն մը շրջեցաւ Վարագայ մասին: Որբանոցին տեսուչն ու միւս ուսուցիչները պաշտօնանկ եղած էին թէեւ, բայց Հոգաբարձութիւնը խելացի կերպով խնդիրը մութ պահած էր՝ մինչեւ անմիջական կարգադրութիւն մը ընելը: Երկու շաբաթ անցնելէ վերջ, երբ հոգաբարձութիւնը տեղւոյն վրայ քննութիւններ կատարած եւ համոզումներ գոյացուցած էր արդէն, դիմեց Պ. Համբարձում Երամեանին՝ անկէ խնդրելով իր կարող ուսուցիչներէն Պ. Օհաննէս Բարաղամեանը: Շատ խնդիրներէ վերջ. Պ. Համբարձում բարեհաճեցաւ զիջանիլ (?) Պ. Բարաղամեանը տալու՝ չորս ամսուան պայմանաժամով: Հոգաբարձութիւնը անոր օգնական տուաւ Սանդխտեան վարժարանի ուսուցիչներէն Պ. Յակոբոս Սրուանձտեանը:

Պ. Օ. Բարաղամեան 25—30 տարիներէ ի վեր ուսուցչական ասպարէզին վըրայ գործող պատուաւոր անձնաւորութիւն մըն է: Սուր ու կարող մաքի մը հետ ընդունակութիւնը ունի ժամանակին հետ յառաջդիմելու: Գործնական ու հոգեբանական հետնալի մանկավարժութիւն մը ունի. հմուտ է հայերէնի եւ Թուրքերէնի, վարելու լաւ ձիրք ունի, եւ իր պաշտօնին ալ գիտակից, խիստ ու խըղճամիտ մէկն է:

Բարաղամեանը Վարագ գնաց, մինչ տարին ուսուցիչները եւ Տեսուչ Պ. Յովհաննէս Գուլօղլեանը սկսան ծանր ամբաստանութիւններ բարդել իրարու վրայ՝ նորանոր սարսափելի յայտնութիւններով: Իրաց այս վիճակը տեւեց մինչեւ արձակուրդին, երբ Հոգաբարձութիւնը ամէն կերպով կ'աշխատէր սիրաշահիլ Բարաղամեանը՝ յառաջիկայ շրջանէն վերակալելու համար տեսչութեան պաշտօնը:

Եւ սակայն անդին գործողներ կային, փրկելու պատիւ մը կար, որ մինակ Պ. Գուլօղլեանին կամ իր ուսուցիչներուն չէր պատկաներ, այլ դպրոցական կուսակցութեան մը, որուն կը պատկանէր Պ. Գուլօղլեանն ալ:

Այդ դպրոցական կուսակցութեան երբեմնի նպատակն էր, ի միջի այլոց, աշխատիլ բոլո՛ր վարժարանները իր ձեռքին մէջ ունենալ: Հիմա, կազմալուծեալ ըլլալով, ո՛չ հետեւողներ չունի եւ մի՛ միայն վարժապետներու անձին վրայ կը ներկայանայ, որոնք իրենց անցեալ անունէն ու մարած փառքը շահագործելով, դպրոցներու մեծ մասը ձեռքերնին բռնած կը շարունակեն, ու երբե՛ք չեն զիջանիր որ իրենց ձեռքը գտնուող դպրոցներէն մէկը կամ միւսը իրենցմէ չեղողներու պաշտօնավարութիւնը վայելէ: Ասիկա նեղ հաշիւ է, ուր իսկական արժանիքներ կրնան մարիլ՝ այդ կուսակցութեան չպատկանելուն համար: Եւ սակայն այդ ուսուցիչներուն մէջ, անկարողներուն ճիշդ քովիկը կը գտնուէին նաեւ կարող եւ օգտակար անձնաւորութիւններ ալ, որոնք կարող պիտի ըլլային գեղեցիկ պտուղներ արտադրել՝ եթէ երբեք ծխական, անհաստատ ու փոփոխական դպրոցներուն կապուած չըլլային:

Արձակուրդէն վերջ յանկարծ խնդիր եղաւ նորէն Գուլօղլեանը իր պաշտօնին գլուխը առնելու համար. Հոգաբարձութեան մէջ անհամաձայնութիւններ ծագեցան. որքան կուսակցութիւնը կը ստիպէր զիրենք այդ բանն ընելու, դարձեալ քիչ մը կը քաշուէին, որովհետեւ իրենք էին որ իրենց քննութիւններուն սոսկալի արդիւնքը բարեկամաբար շատերու յայտներ էին՝ իրենց անձնական կարծիքներով ու համոզումներով մէկտեղ: Ի վերջոյ որոշեցին յիշեալ դպրոցական կուսակցութեան պատկանող ուրիշ ուսուցիչներ առնել Վարագ, ու Գուլօղլեանին անոնց տեղ պաշտօն տալ: Այս առթիւ 4—5 որոշումներ տրուեցան վերջին մէկ շաբաթուան մէջ, բայց ամէնքն ալ հակասական ըլլալով ետ թողուեցան:

Առայժմ վերջին որոշումը եղաւ Բարաղամեան եւ Գուլօղլեան հաւասար իրաւունքով եւ տեսչական պաշտօնով ղրկել Վարագ: Այդ առթիւ իրենց կամքը առնել որոշուեցաւ. Բարաղամեան պատասխանեց թէ «Կը խնդրեմ նախ Պ. Գուլօղլեանին ձեռքը բարի վարուց վկայական մը տուէք, որպէս զի ձեզ հետ բանակցիմ, քանի որ դուք եղած էք նախապէս զայն անպատուողը՝ Վարագէն դուրս հանելով, ի՞նչպէս կ'ուզէք որ ձեր արտաւոր համարած մարդուն հետ ես պաշտօնավարեմ՝ առանց ձեր բարի վկայականը առնելու, ինչ որ կրնայ անպատւութիւն մը ըլլալ ինծի համար»: Խնդիրը դեռ այսպէս անորոշ կը մնայ:

Սակայն քանի որ կիրքերը այս աստիճան յուզուած են այդ խնդրին շուրջը, մենք ջերմագին կերպով կը փափագինք որ այս խնդիրներուն վերջ մը տրուէր: Ուստի, մանաւանդ պիտի փափագինք որ ազգը կերպով խիստ քննութիւն մը պահանջէր՝ բոլորովին անկախ մարդերէ կազմուած մասնախումբի մը ձեռամբ կատարուող՝ եւ ճշմարտութիւնը երեւան հանուի, գործին պատիւը փրկելու եւ գայթակղած միտքերը հանդարտեցնելու համար: Սարսափելի բան է, եթէ Գուլօղլեան անմեղ մը, զոհ մը եղած է կիրքերու ու սխալներու:

Գուլօղլեանի՝ պատմութեան եւ հայերէնի մէջ ունեցած կարողութիւնը ոչ ոք կրնայ ուրանալ, հետեւաբար երբ մարդ մը որ բարոյապէս մեռած է այսօր եւ երբ ուսուցիչ մը որ իրաւունք ունի հոգածու արդարադատութիւն մը վայելելու, կը պահանջենք անաչառ քննութիւն մը եւ ճշմարտութեան յայտնումը: Հոգաբարձութիւնը սխալէ սխալ կը գլորի՝ իր այս ընթացքով եւ աւելի յուզման պատճառ կը դառնայ. շատեր են որ իրաւամբ կ'ըսեն. «Եթէ Գուլօղլեան անմեղ էր՝ ինչո՞ւ հանեն, եթէ մեղաւոր՝ ի՞նչպէս կը տանին եւ ինչո՞ւ Յակոբ անուն աշակերտը իբր զայն ամբաստանող մը որբանոցէն հանեն»: Ասոնք իրաւացի եւ ամենապարզ հարցումներ են, որոնք պատասխանի կը կարօտին: Սահակ Վարդապետ երբեք կարեւոր ընթացք մը չունեցաւ այս խնդրին մէջ: Ըստ իս, եթէ հոգաբարձութիւնը համոզուած էր Գուլօղլեանի անմեղութեան, պէտք էր պաշտօնապէս եւ լրագրաց միջոցաւ յայտներ զայն, եթէ ոչ կատարեալ յիմարութիւն մը ըրաւ կրկին անոր պաշտօնավարութեան խնդիրը յարուցանելով:

* * *

Գիտէք որ Յարութիւն աւագ սարկաւագ Կամսարական անցեալ տարի հոս ղրկուեցաւ ապաշխարելու համար. կարծես Անապատը քաւարան մըն է, ուր ամէն սրիկայ անխտրաբար կը ղրկուի ապաշխարելու, աղտոտելով տեղւոյն խաղաղ մթնոլորտը: Մօտ երկու ամիս առաջ այս անարժան սարկաւագը Կտուց Անապատի մէջ պատանի աբեղայ մը կը բըռնաբարէ. հանուած աղաղակներէն միաբաններ կը հասնին ու այդ խայտառակ տեսարանին հանդիսատեսները կ'ըլլան: Ասոր վրայ էր որ Յովսէփ եպիս. խընդրեց Ս. Պատրիարքէն՝ ալ ասկէ վերջ այդպիսիները չղրկել Անապատները: Այդ խայտառակութենէն վերջ յիշեալ սարկաւագը քաղաքս կը մնայ (*). ո՛լ անամօթութիւն, խայտառակութիւն չմնաց որ չգործէ:

Կտուց Անապատի միաբանութեան մէջ մեծ հակառակութիւն մը կայ. միաբան վարդապետները ու վանահայր Յովսէփ եպիսկ. իրարու քէն ըրած քաղաքս եկած են 2 3 շաբաթէ ի վեր: Ինչպէս կ'երեւայ, Սրբազանը ալ անպէտ ու անօգուտ մէկն է Կտուց Անապատին համար (**): Ցանկալի է որ Ազգ. Վարչութիւնը Սահակ Վ. Աղաւանեանը ընտրէր այս վանքին վանահայր, որ կրնար շատ աւելի օգտակար ըլլալ: Հայր Աղաւանեանը միաբանութենէն կը սիրուի ալ:

* * *

Գաւառին մէջ գտնուող Որբախնամ Մարմինը, որ ինչպէս կ'երեւայ, սրտի տէր եւ լուրջ անձերէ բաղկացած է, եռանդուն եւ օրինակելի գործունէութիւն մը ցոյց կու տայ: Այդ մարմինը 14 որբեր ունի արդէն Վարագայ որբանոցին մէջ, որոնց ծախքերը տարին երկու վճարումով կը ղրկէ. այս շաբթու 20 անգլիական լիրա ուղարկած է իբր առաջին վճար: Անկէ զատ սոյն Որբախնամը որոշած է հինգ որբուհիներ ալ Սալնապատու Ս. Գրիգորի իգական որբանոցին մէջ պահել, եւ առ այդ զեկուցեր է որբանոցի Հոգաբարձութեան: Նոյնպէս յիշեալ որբանոցին մէջ որբուհի մը որդեգրեր է Եգիպտոսի առաջնորդ Գեր. Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս Այվազեան, երկու որբուհի Վանայ Տիկնանց եւ Օրիորդաց Որբախնամ ընկերութիւնը եւ մէկ որբուհի ալ քաղաքիս պատուաւոր վաճառականներէն Սահակ էֆ. Թիւթիւնճեան: Իսկ Պոլսոյ հրապարակին վրայ գտնուող Եավրուեան եւ Իսագուլեան ծանօթ Թէյի Ընկ.ը տասը լիրայի արժողութեամբ զինկօ սպասներ եւ թէյ ղրկած էր սոյն որբանոցին:

* * *

Ամէն տարի օգոստոս 1էն առաջ հանդիպող կիրակին սպասելը մեզի համար գեղեցիկ սովորութեան մը կարգը դասուած է: Այսպէս թէեւ գիտէինք որ յուլիս 29ին կը հանդիպէր այդ կիրակին եւ սրտատրոփ կը սպասէինք այդ օրուան, սակայն դարձեալ սիրուն անակնկալի մը տպաւորութիւնը թողուց վրանիս այս կիրակուան Հայկ. որբանոցի վարժարանի այս տարուան ընթացաւարտներու վկայականաց բաշխման եւ 24րդ շրջանի բացման հանդէսը:

Ժամը 8ին խուռն բազմութիւն մը գրաւած էր դպրոցին ընդարձակ դասավայրը: Առաջն. Տեղապահ Գեր. Սահակ վարդապետի նախագահութեամբ սկսաւ հանդէսը, որ տեւեց մինչեւ ժամը 11: Վեց ընթացաւարտներ կարդացին իրենց վերջին ճառերը (Թեզերը), նիւթ ունենալով հետեւեալները. Աւետարան: Մարդու մը աստիճանական զարգացումը: Կենաց պայքար: Էջմիածին: Գեղարուեստ եւ Տասներորդ դարը. իսկ եօթներորդը կարդաց Հրաժեշտը: Ընթացաւարտներէն մէկը Թուրքերէն եւ միւսը Ֆրանսերէն գրուածներ կարդացին: Յետոյ կարդացուեցաւ 1900 օգոստոս 1—31 յուլիս 1901ի տեղեկագիրը, որմէ երեւցաւ թէ դպրոցը այդ շրջանին ունեցած է 223 աշակերտ, որոնցմէ 95ը ձրիավարժներ. այդ ձրիավարժներէն 12ը բարերարներու որդեգիրներ են: Ուսուցչական խումբը 13 անձէ բաղկացած էր: Տարեկան ամբողջ մուտքը 28402 ղրշ. եղած է, որուն 22034 ղրշ.ը աշակերտներու թոշակներէ եւ մնացեալը բարերարներէ, Ելքը 25109 ղրշ.՝ որով մնացեալ 3298 դրուշը տեսչին վարձք մնացեր է:

Տեղեկագրէն վերջ տնօրէն Պ. Համբարձում Երամեան ոտքի ելլելով, կարգ մը յորդորներ ըրաւ ժողովրդեան՝ շռայլ ծախսերէ ետ կենալու: Ի վերջոյ Պ. Համբարձում ցաւօք սրտի ծանուցեց իր 24 տարուան հաստատութեան երերուն ու անապագայ վիճակին վրայ... Ամբողջ հանդիսականներուն շնորհակալութիւն յայտնելէ վերջ՝ իր դպրոցի մասին ցոյց տուած համակրութեան համար, սկսուեցաւ մրցանակներու բաշխման, որոնց միջոցին Պ. Համբարձում ընթացաւարտներուն իմաստալից խրատներ կու տար: «Այս ամէն ընթերցումներու կամ խօսուածներու առեն՝ մէջ ընդ մէջ երգեր կ'երգուէին: Հանդէսը փակեց Նախագահ Հայրը՝ իր խրախուսական խօսքերովը առ Պ. Համբարձում եւ պահպանիչով մը: Այս տարուան բազմութիւնը ուրիշ ամէն տարիներէն շատ էր: Իր սովորութեան համեմատ Պ. Համբարձում նոյն իրիկուն ի պատիւ նոր ընթացաւարտներուն ճաշ մը տուաւ:

Իսկապէս Հայկ. Որբանոցի վարժարանը ընծայած իր օգուտներովը իրաւունք ունի ազգին լիակատար վստահութեանն ու համակրանքին: Երամեան վարժարանի գոյութիւնը «Անապատին մէջ ովասիս մը» ըլլալով հանդերձ՝ բարոյական խթան մըն է միւս վարժարաններուն աւելի յառաջդիմելու, եւ միանգամայն ամէնէն ամուր պատուարը տեղւոյս օտար վարժարաններու մտածուած հոսանքներուն դէմ: Այս վարժարանը գալ տարի իր քսանըհինգամեակը պիտի տօնէ, ամէն՛ն աչքառու նշանը ըլլալով յամառ յարատեւութեան մը: Ու այս պարագային, ազգը ու իր բարերարները պիտի զիջանի՞ն այս վարժարանը դեռ այս վիճակին մէջ թողելու, երբ ո՛չ իր մասնաւոր շէնքը կրցած է ունենալ դեռ եւ ո՛չ ալ յարատեւելու ու աւելի յառաջդիմելու ապահովուած միջոցներ:

Յ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

(*) Այս սարկաւագը երկու անգամ դիմում ըրած է տեղս գտնուող հայ-կաթոլիկ Յովհաննէս Վ. Նալպանտեանին՝ կաթոլիկ ըլլալու խնդրանօք, սակայն Նալպանտեան վարդապետը առ այժմ յետաձգած է՝ անոր մասին տեղեկութիւններ հաւաքելու համար:

(**) Յովսէփ եպիսկոպոս արդէն իր հրաժարականը տուած է, եւ գուցէ այս շաբթու ալ Պատրիարքարան ղրկուի: Ան ալ իր մասին թերթերու մէջ եղած գիտողութիւններէն կը վշտանայ եղեր:

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌ

ՆՈՐՏԷՆՇՔԻՈԼՏԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Հիւսիսային բեւեռի հռչակաւոր խուզարկուին՝ Նորտէնշքիոլտի մահը այժմէութիւն մը կու տայ աշխարհի այդ անմերձենալի մասին՝ զոր սառոյցներ կը պահեն նոյն իսկ ամէնէն յանդուգն խուզարկուներէն: Այս առթիւ անշուշտ աւելորդ չըլլար պզտիկ տեսութեամբ մը ներկայացնել այն ճամբորդութիւնները՝ որոնք կատարուած են դէպ ի Հիւսիսային Բեւեռ:

Այդ ճամբորդութիւններէն ամէնէն նշանաւորն է այն՝ զոր կատարեց անգլիացի համբաւաւոր նաւորդ սըր Ճօն Ֆրանքլին: Սըր Ճօն անգլիական ծովային բանակին մէջ քաջ ու անվեհեր սպայ մը համբաւը հանած էր, երբ 1818ին, իրեն յանձնուեցաւ Թրէնթ նաւուն հրամանատարութիւնը, նաւ մը՝ որ մաս կը կազմէր Հիւսիսային Բեւեռը գտնելու նպատակով սարքուած Պըքամի արշաւախումբին:

Այդ արշաւանքը անյաջողութեան մատնուեցաւ, միեւնոյն բաղդը ունեցաւ նաեւ ուրիշ արշաւանք մը, զոր Ռօս կազմակերպած էր Եւրոպայի դէպ ի հիւսիսարեւմտեան կողմը ճամբայ մը գտնելու նպատակով: 1819ին, Ֆրանքլին հրաւիրուեցաւ Ռիչարտսընի եւ Պէքի ընկերակցութեամբ ճամբորդութեան մը սկսիլ ցամաքի վրայէն, մեկնելով Հուտսընի ծոցէն ու կանգ առնելով Պղինձի-Հանքերու գետին բերանը: Միեւնոյն առեն, Բէրրի պաշտօն կը առնէր նոյն ճամբորդութիւնը ընելու՝ ծովուն վրայէն:

Այդ ճամբորդութեան միջոցին՝ որ մինչեւ 68րդ զուգահեռականը առաջ մղուեցաւ, Ֆրանքլին եւ իր ընկերները սարսափելի զրկանքներու ենթարկուեցան, ու կրնային մեռնիլ՝ եթէ երբեք քանի մը Հնդիկներ իրենց օգնութեան չհասնէին: Քանի մը ամսուան հանգիստէ ետքը, Ֆրանքլին Անգլիա վերադարձաւ, ու քիչ ետքը, 1822ին կրկին արշաւանք մը սարքեց, նպատակ ունենալով մեկնիլ Մաքքէնզիի ծովեզերքէն եւ հասնիլ Պղինձի-Հանքերու գետը: Այս նոր արշաւանքը, որուն յանդուգն ճանապարհորդը ձեռնարկեց միեւնոյն ընկերներով. 1825ին սկսաւ ու վերջացաւ 1827ին. Ֆրանքլին մինչեւ Հիւսիսային լայնութեան 70րդ աստիճանը հասաւ:

Բաւական ժամանակ անցաւ, ու քանի տարի ետքն էր որ մտադրուեցաւ նոր արշաւանքի մը ձեռնարկել դէպ ի Հիւսիսային Բեւեռ, կարելի եղածին չափ առաջ երթալու համար: Ֆրանքլին, հակառակ իր տարիքին ստանձնեց այդ արշաւանքին հրամանատարութիւնը: Երկու նաւեր Էրէպիւս եւ Թէրրոր՝ որոնցմով արդէն Ռօս ճամբորդած էր դէպ ի Հիւսիսային Բեւեռ, կազմակերպուեցան քանի մը շաբթուան մէջ. Ֆրանքլին իրեն ընկեր առաւ Քրօզիէն ու Ֆից Ճէյմսը: Արշաւախումբը՝ որ 136 մարդոցմէ կը բաղկանար, ճամբայ ելաւ 1845 մայիս 19ին. յուլիս 4ին հասաւ Պալէն կղզիները եւ նոյն ամսուն վերջին անգամ ըլլալով տեսնուեցաւ յուլիս 26ին, Հիւսիսային լայնութեան 77րդ աստիճանին վրայ, Տօվէ նաւապետին կողմէ՝ որ Բրէնս-ըը-Կալ նաւուն կը հրամայէր: Անկէ քանի մը օր առաջ, Անթըրբրիզ նաւուն հանդիպելով, Ֆրանքլին յայտարարած էր թէ հինգ տարուան համար պաշար ունի հետը:

Մինչեւ 1859 ոչ ոք տեղեկութիւն ու-

—)(90)(—

ՓՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ՍԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

ԺԴ.

Պ. Ֆրոսառ որ իրբեւ նօտար շատ մը գաղտնիքներ մտիկ ըրած էր իր աշխատութեան սենեակին մէջ, բայց ոչ մէկ գաղտնիք այդքան ցաւագին տպաւորութիւն գործած էր իր վրայ: Ֆրոսառ իր բարեկամին շեշտին մէջ հաստատ որոշում մը նշմարած էր: Եթէ Բիէռ մեկնէր Ալժէրի, ինքզինքը մահուան դիրկը պիտի նետէր անպատճառ: Հրաշք մըն էր որ մինչեւ հիմա չէր մեռած, հակառակ անոր փափագելուն: Բայց եթէ Ֆրանսա մնար, նոյնքան մեծ վտանգներու չպիտի՞ ենթարկուէր: Արտասահմանի մէջ կռիւներու միջոցին, իր կեանքը միայն պիտի վըտանգուէր: Ֆրանսայի մէջ՝ լքուած էնթրիկներու պատճառաւ իր պատիւն ալ պիտի կորսնցնէր: Գէթ, հոն, թշնամիին կրակին տակ՝ փառաւոր մահ մը պիտի ունենար, որուն գայթակղալից պատճառը երեւան պիտի ելլէր: Ֆրոսառ չվարանեցաւ. Սէվրաք պէտք է մեկնէր: Կատարելապէս իրաւունք կուտար բարեկամին, եւ իր վստահութիւնը ա՛լ աւելի զօրացաւ անոր մասին:

—Քու կացութիւնդ անվիճելի կերպով ծանրակշիռ է, ըսաւ նօտարը: Քեզնէ աւելի ճարտար մէկը պիտի կրնար օձիքը ազատել այդ նեղ կացութենէն: Պիտի կրնար համոզել իր սիրուհին՝ ընդունելու իր ամուսնութիւնը: Հաւանական է որ քու սիրած կինդ անձնուիրութեան գաղափարէ մը թելադրուած՝ չուզէ խոչընդոտել քու ամուսնական երջանկութիւնդ: Շատ հազուագիւտ չէ այսօր տեսնել կիներ՝ որոնք իրենց սիրահարը կ'ամուսնացնեն: Կիներու սրտին մէջ շատ տարօրինակ զգացումներու կերպարանափոխութիւն մը կը կատարուի, որ անշուշտ իր արդարացումը ունի: Ամէն կնոջական սիրոյ մէջ մայրական խանդաղատանք մը, գորով մը կայ, ուրկէ կարելի է օգուտ քաղել: Եթէ սիրած կնոջդ բացատրես թէ իր անձնազոհութիւնը քեզ պիտի փրկէ, այն ատեն սիրայօժար պիտի համակերպի ան եւ ճշմարիտ հպարտութիւն մը պիտի զգայ երջանկութիւն մը պարգեւելուն համար իր սիրահարին: Բայց այդպիսի արդիւնքի մը հասնելու համար՝ պէտք է մարդ թրծուած ըլլայ Փարիզի սիրային խարդախութեանց մէջ: Դուն անոնցմէ չես որոնք մեղապարտ սէրերը իբր միջոց կը գործածեն օրինաւոր ամուսնութիւն մը կատարելու համար: Ուրեմն, քու ճամբուդ հետեւէ ուղղամտութեամբ ու արիաբար: Ֆրանսայէն հեռացի՛ր, եթէ հարկ է, բայց Աստուծոյ սիրոյն համար՝ այլանդակութիւններ մի՛ ընէր: Ամէն ինչ կը դարմանուի, բացի ջախջախուած գլուխէ մը: Փոխանակ ինքզինքդ վտանգելու միջոցներուն վրայ խորհելու, ընդհակառակը ջանա՛ կեանքդ պահպանելու: Ժամանակը մեծ ուսուցիչ մըն է. առայժմ, հոն հանգիստ պիտի ըլլաս:

Բիէռ գլուխը ցնցեց, առանց պատասխանելու:

—Ե՞րբ կը մեկնիս նայի՛նք, հարցուց Ֆրոսառ:

—Վաղը իրիկուն, ժամը եօթնի ճեպընթացով:

—Է՛հ, եկո՛ւր ինծի հետ ճաշէ, յետոյ մինչեւ կայարան պիտի ընկերանամ քեզի: Մինչեւ այն ատեն կը խորհինք եւ թերեւս կրնանք միջոց մը գտնել քու երջանկութիւնդ ապահովելու համար: Ջղագրգռուեցայ քու պատմածներէդ. կը յուսայի թէ փափուկ կացութեան մը մէջ կը գտնուիս, բայց չէի կարծեր թէ այդքան փշալից գործի մը մէջ բռնուած ես:

Բիէռ ոտքի ելած՝ դէպի դուռը կը յառաջանար:

—Կը սպասեմ քեզի, ըսաւ Ֆրոսառ. եթէ խաբես զիս, չպիտի ներեմ:

—Այո՛, պատասխանեց Սէվրաք, վաղը կուգամ: Շնորհակալ եմ քու տուած սըրտապնդումներուդ համար. բայց կը խընդրեմ որ մեր միջեւ տեղի ունեցած խօսակցութիւնը մէկու մը չհաղորդես:

—Բարեկա՛մս, նօտար մը նոյնքան հաւատարմութեամբ կը պահէ գաղտնիքները որքան քահանայ մը:

Երկու բարեկամները աշխատութեան սենեակէն դուրս ելլելով՝ գրագիրներու յատկացուած գրասենեակը մտան, ուր քանի մը յաճախորդներ կը սպասէին. անոնց մէջ կը գտնուէր խիստ գեղանի ու վայելուչ կին մը, որ նշմարելով երկու բարեկամները, ոտքի ելաւ աշխուժով, ու գրգռիչ նայուածք մը նետելով Սէվրաքի եւ շնորհալից բարեւ մը ուղղելով նօտարին, ըսաւ.

—Ա՛հ, սիրելի նօտար, ժամէ մը ի վեր քեզի կը սպասեմ...:

—Ներեցէ՛ք, տիկին, խորհրդակցութեան մէջ էի. պատիւ ունիմ ձեզ ընդունելու... Պարոն Բլանթէն, տիկինը աշխատութեան գրասենեակս առաջնորդէ՛... Քանի մը վայրկեան կը ներէ՞ք, տիկին...:

(Շարունակելի)

նէր իր վրայ. Նոյն թուականին, Նաւապետ Մաք-Քլինթօք հաստատեց թէ Ֆրանքլինի արշաւախումբը ամենադէշ պայմաններու մէջ անհետացած էր, վերջին օրերուն պարտաւորուելով ուտել մեռելներու միսը։

Ֆրանքլինի այդ երրորդ արշաւանքը սակայն ունեցաւ սա ամենամեծ օգուտը որ բազմաթիւ ճանապարհորդներ զինքը գտնելու յոյսով արշաւանքներ ըրին դէպ ի Հիւսիսային Բեւեռ, պզտիկ լոյս սփռելով այդ անծանօթ կողմերուն վրայ։ Այսպէսով է որ յաջորդաբար գտնուեցան Նորթ-Տօրուվալի կղզիները, Վիքթորիա արշիպեղագոսը և Նորթ-Քէնթը. գաղձեալ 1852ին Բէլչէռի գտաւ Պէլլոյի նեղուցը։ Ռէյ՝ 1851ին խուզարկեց Վոլլաստընի երկիրը. Մաք-Քլիւր 1852ին գտաւ Բրէնսալ-Կալի նեղուցը, ինչպէս նաև Պարրօսի նեղուցը։

Այդ օրերէն ի վեր դէպ ի հիւսիսային բեւեռ կատարուած արշաւանքները թուել երկար պիտի ըլլայ. յիշենք միայն ամէնէն նշանաւորներէն մէկ քանին.— Հէլ՝ 1861ին կրցաւ հասնիլ մինչեւ 82րդ զուգահեռականը։ Նորտէնշէօլտ 1868ին խուզարկեց Սբիցպէրկի հիւսիս-արեւմըտեան կողմը տարածուող բովանդակ երկիրը։ Բէյէր և Վէյբրիխթ 1873ին գտան Ֆրանց-Եօզէֆի երկիրները։ Յայտնի է վերջապէս թէ Նանզէն և իր տեղակալը կրցան մինչեւ հիւսիսային լայնութեան 86րդ աստիճանը առաջ տանիլ իրենց արշաւանքը։

Դիտելի կէտ մը եթէ կայ՝ սա՛ է որ, ժամանակին ընթացքին հետ Անգլիացիները առկաւ հրաժարած են հիւսիսային բեւեռ արշաւելէ, այդ գործը թողլով Սքանտինաւցիներուն։

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՀԱՒԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ

Գ.

ՀԱՒԱԲՈՅԾԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

Յունուար.—Հաւերը և հնդկահաւերը այս ամսուն կը սկսին ածել. վառեակները օդասուն և լուսաւոր տեղեր դնել. բունկոլներուն մէջ թարմ յարդ դնել, լուալ թառերը և միւս գործիքները։

Փետրուար.—Բադերը կը սկսին ածել. ցուրտէն և խոնաւութենէն պաշտպանել, հաւնոցին յատակը չոր և մաքուր պահելով։ Եթէ ուզուի շատ ածել տալ, պէտք է հաւերուն կերցնել վարսակ և սեւ ցորեն. հնդկահաւերը սորիլ թխսելու։

Մարտ.—Թուխսը շարունակել տալ, կարելի եղածին չափ շատ հաւկիթ դնել, սագի, բադի, հաւի և հնդկահաւի. վառեակներուն չորս անգամ ուտելիք տալ, որոնք բաղկացած ըլլան չոր հացի խիւսէ կաթով թրջած, խաշած և մանրցած կարծր հաւկիթ հացի միջուկով խառն, նոյնպէս գարիի ալիւր՝ թարմ կաթով թրջած։ Այս ամսուն սագը կ'ածեն։ Գրգռել վարսակ տալով. միշտ մաքուր պահել հաւնոցը. այս ամսուն վառեակներն են որ մանաւանդ յաջորդ աշնան և ձմրան պիտի ածեն։

Ապրիլ.—Ամէնէն շատ այս ամսուն մէջ կ'ածեն, այս 1—2 ամիսներուն մէջ վառեակները լաւ կ'ըլլան, նաեւ այս ամիս է որ հնդկահաւերը շատ կ'ածեն։ Հաւնոցին մաքրութեան ուշադրութիւն ընել, որպէս զի տաքին տզերուն միջատները չի զարգանան։

Մայիս.—Ջուրերնին միշտ նորոգելու և վառեակներուն խնամք տանելու է։ Այս ամսուն մէջ շատ հաւեր թխսել կ'ուզեն։ Սագերը և բադերը կ'ելլեն այս ամսուն սկիզբները. առաջին օրերը լաւ հսկել անոնց վրայ և շատ կանանչեղէն տալ անոնց։ Հնդկահաւի հաւկիթները թուխսի դնել։

Յունիս.—Այս ամսուն մէջ կ'ելլեն հնդկահաւի ձագերը, այս ամսէն վերջը ելլողները տկար կ'ըլլան։ Ուտելիք ջուրերնին շոգի մէջ դնել և օրը քանի մը անգամ փոխել.—մաքրութեան մեծ հոգ։

Յուլիս.—Այլ ևս թող չի տալ որ հաւերը թխսեն... Եթէ բազմաթիւ են, հաւնոցը խիստ մաքրութեան ենթարկել, բունկոլին յարդը միշտ նորոգել։

Օգոստոս.—Այս ամսուն 15էն մինչեւ յաջորդ ամսուն 15, պահել թարմ հաւկիթները, ձմեռուան համար. որովհետեւ այս ժամանակամիջոցին հաւկիթները արգասաւորուած չեն ըլլար։

Սեպտեմբեր.—Դիւրացնել փետրափոխութիւնը կազդուրիչ սնունդ տալով, հնդկահաւերուն առատ կանաչեղէն տալ, ինչպէս նաև բադերուն և սագերուն ալ եգիպտացորեն, գարի և կանաչ խոտ.—Տարիքոտ հաւերը կտրելու է, պարապ տեղը չի սնուցանելու համար. թառերուն, բունկոլներուն մասին մեծ մաքրութիւն։

Հոկտեմբեր.— Հաւերուն վարսակ տալ ածելը դիւրացնելու համար, երեկոները սեւ ցորեն, գարի և եգիպտացորեն տալ։

Նոյեմբեր.—Պաշտպանել հաւերը ցուրտին և խոնաւութեան դէմ։ Հաւնոցները լաւ գոցուելու են և միայն պէտք եղածին չափ օդ ներս տալու է. գետինը յարդ դնելու է և ջուրին ամանները այլ ևս ներս։

Դեկտեմբեր.— Ուշադրութիւն ընել որ խմելիք ջուրը չսառի, և երբեմն գաղջ ջուր դնելու է. յառաջիկայ տարուան համար պահուելիք հաւերուն մէջ ընտրութիւն ընել։

ՀԱՒԱԲՈՅԾ

Քաղաքական Լուրեր

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ մաքսային սակացոյցը.—Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ մաքսային յարաբերութիւնները.—Խորհրդակցութիւններ։

Բէշթոյէն կը գրեն Բարիզի լրագրի մը.—Այսօրերս Իշլի մէջ Ֆրանց Եօսէֆ կայսեր մօտ ընդհանուր ժողովրդութիւն մը ըրած էին Աւստրիոյ և Հունգարիոյ նախարարները։ Այդ գումարման մէջ խորհրդակցութեան առարկայ եղած խնդիրներէն մէկն է Աւստրիոյ և Հունգարիոյ մաքսային միութեան խնդիրը, որուն համար արդէն խորհրդակցութիւններ կատարուած էին յունիսին, սակայն Գերմանիոյ մաքսային սակացոյցին հրատարակութենէն ետքը այդ բանակցութիւնները ընդմիջուեցան, որպէսզի այդ սակացոյցին դէմ նոր ծրագիր մը պատրաստուի՝ աւստրիա-հունգարական նոր սակացոյցին համար։ Նախ կարծուեցաւ թէ գերման կառավարութեան այդ մաքսապաշտպան սակացոյցը պիտի չընդունուի Գերմանիոյ Խորհրդարանին կողմէ. այդ յոյսը շուտով փարատեցաւ այն օրէն երբ գերման կաթոլիկ կեդրոնին թերթերը յայտարարեցին թէ իրենց կուսակցութիւնը պիտի քուէարկէ մաքսապաշտպան սակացոյցերու օրինագիծը, աւելորդ է ըսել թէ կառավարութեան կողմէ կարգ մը զիջումներ ստանալով անոր փոխարէն։ Բացարձակապէս ստոյգ պարագայ մը եթէ կայ, այն ալ սա է թէ այդ սակացոյցը եթէ քուէարկուի, ալ եւս հարկ պիտի չմնայ մտածել՝ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Գերմանիոյ միջեւ առեւտրական դաշնագրութիւն մը կնքելու խնդրին վրայ։ Ամենաճիշդ վիճակագրութիւններ ցոյց կուտան թէ գերմանական ապրանքներուն Հունգարիա ներածումը աւելի պիտի վնասուի հունգարական ապրանքներուն Գերմանիա ներածութենէն, մանաւանդ արտածման խիստ կարեւոր առարկան՝ գարին որ Գերմանիոյ ամէնէն անհրաժեշտ պէտքն է գարեջրատուններուն պատճառով. այդ առեւտուրը պիտի վնասուի։ Գարեջուրը եթէ աւելի սղէ, ի՛նչ պիտի ընեն Գերմանացիներ։ Ասիկա, արդարեւ, ամէնէն չփոթ խնդիրն է։ Գերմանիոյ հետ մաքսային պատերազմ մը այդ հաւանականութեան դէմ, նորէն Բէշթոյի մէջ ձեռք կ'առնուի ջրանցքներու շինութեան խնդիրը՝ հունգարական հողին արտադրութեանց համար նոր շահաստաններ ստեղծելու նպատակով։ Հունգարիոյ հաղորդակցութեանց Նախկին նախարար Պ. Հիէրոնիմ, քանի մը օր առաջ ուսումնասիրութիւն մը հրատարակեց այդ մասին, ցոյց տալով որ Հունգարիա ո՛չ կրնայ և ո՛չ ալ պէտք է անգործ մնայ՝ Աւստրիոյ մէջ քուէարկուած ու արդէն սկսուած ջրանցքներու շինութեան հանդէպ, և թէ ժամանակ չկայ կորսնցնելու՝ ուսումնասիրելու համար այդ գործը հունգարական մեծ դաշտերուն մէջ, որպէսզի երկրին ամէն բարեբեր մասերուն հողագործական բերքերը կարելի ըլլայ աժան փոխադրել։ Նախկին նախարարը կը յայտնէ թէ երկարատեւ անգործութեան մը հետեւանքը պիտի ըլլայ, եթէ Աւստրիա որ Հունգարիայէն աւելի շահաւոր պայմաններու մէջ կը կատարէ արտածումները, բազմացնէ իր գետակցութիւնը այն ջրանցքներուն միջոցաւ որոնք պիտի ապահովեն իր ապրանքներուն աւելի աժան փոխադրութիւնը։ Այն ատեն Աւստրիոյ և Հունգարիոյ միջեւ մաքսային սակացոյցերու նոյնութիւնը աղետաբեր պիտի ըլլայ երկուքէն մէկին համար։ Այդ խնդիրը պիտի չկրնայ զբաղեցնել Խորհրդարանը որուն օրինական պայմանաժամը կը լրանայ այս տարուան վերջը, և որ նոյնքան կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ բազմաթիւ սահմանադրական օրինագիծերու վրայ պիտի վիճաբանի և զանոնք պիտի քուէարկէ, սակայն անշուշտ Հունգարիոյ Նախարարապետ Պարոն Ֆոն Զէլ մեծ կարեւորութիւն կուտայ այդ խնդրին՝ զոր պիտի ներկայացնէ նոր Խորհրդարանին։

ՌՈՒՍԻԱ

Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ ռուս զինուորները.— Մանճուրիա.— Անգլիա, Մ. Նահանգները եւ Ճափոն։

Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ ունեցած զինուորներուն թիւը 180,000 կ'ենթադրուի։ Այդ քանակութեան երկու երրորդը, Բորթ Արթուրը չհաշուելով, Մանճուրիոյ մէջ կը գտնուի։ Ռուսիա եթէ երբեք պարտաւոր ըլլայ հեռանալ Մանճուրիայէն, բաւական թիւով զինուոր պիտի ձգէ Մուքտէնի, Կիրինի և Հայլանի մէջ։ Նաեւ ուրիշ տեղեր գտնուող կանոնաւոր զինուորներու տեղ պիտի դնէ երկաթուղիի պահապան կոչուած զինուորները՝ որոնք իրականին մէջ ընտրեալ զինուորներ են։ Ասոնց թիւը 25,000ի պիտի բարձրանայ։ Հետեւաբար, Ռուսիա հեռանալէն ետքը, աւելի շատ զինուոր պիտի ունենայ Մանճուրիոյ մէջ։ Անգլիա, Մ. Նահանգները ու Ճափոն միացած են բռնադատելու Ռուսիան որ թողու Նիու-Չուանկի նաւահանգիստը։ Ասոնց այդ ձեռնարկը եթէ արդիւնաւոր ըլլայ, Ռուսիա յունուարին պիտի հեռանայ այդ քաղաքէն, բայց դարձեալ պիտի գրաւէ, ըսելով որ Նիու-Չուանկ անհրաժեշտ է՝ Մանճուրիոյ երկաթուղիներուն համար։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Քոլոմպիա եւ Վէնէզուէլա.—Զինուորական առաքումներ.—Ընդհանուր կացութիւնը։

Վէնէզուէլայի մայրաքաղաքէն՝ Քարաքասէն կը հեռագրեն Նիւ Եորք Հէրըլտի թէ Նախագահ Քաստրօ մասնաւորաբար զինուորներ կը ղրկէ՝ Քոլոմպիայի սահմանագլուխը անցնելու համար։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը կը կարծէ թէ Վէնէզուէլայի Նախագահը իր դիրքը զօրացնելու նպատակով որոշած է պատերազմիլ։ Քաստրօ Նախագահը եթէ իրաւ կառավարութեան պաշտօնական մարտանաւերով զինուոր ղրկած է, ասիկա պատերազմական գործողութիւն ըսել է։ Քոլոմպիայի դեսպանը, սակայն, նոյն իսկ այդ պարագային առջեւ յոյս ունի թէ պատերազմին առաջքը պիտի առնուի։ Ո՛չ Վէնէզուէլայի և ո՛չ ալ Քոլոմպիոյ ժողովուրդները պատերազմի փափաքող են։ Մ. Նահանգաց կառավարութեան ստացած ոչ-պաշտօնական լուրի մը նայելով Վէնէզուէլա ելմտական մեծ տագնապի մէջ կը գտնուի. ժողովուրդին մէջ այդ պատճառով դժգոհութիւնները կ'աւելնան, որով Քաստրօ նախագահին պաշտօնանկութիւնը հաւանական կ'երեւայ։

ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Գերմանիա եւ Ռուսիա.— Գերմանիա եւ Ֆրանսա.—Գերման թերթերու կարծիքը։

Պէրլինի Վոլֆ գործակալութիւնը, որ գերման կառավարութեան հեռագրական կէս-պաշտօնական գործակալութիւնն է, անցեալ ուրբաթ ծանոյց թէ Ռուսիոյ կայսրը ընդունած է Վիլհէլմ կայսեր հրաւէրը՝ ներկայ գտնուելու Տանցիկի մէջ գերման նաւատորմին ռազմափորձերուն։ Ռուսիոյ կայսրը ինքնագիր նամակով մը յայտնած է այդ հրաւէրին ընդունած ըլլալը։ Պէրլինի թերթերը իրենց նոյն օրուան թիւին մէջ կ'ըսեն թէ այդ պաշտօնական տեղեկութիւններէն յայտնի կ'ըլլայ որ երկու վեհապետներուն տեսակցութիւնը Տանցիկի մէջ տեղի պիտի ունենայ և ոչ թէ Քիլի մէջ, ինչպէս ըսողներ եղած էին։ Պէրլինէր Թակեպլաթ ալ հետեւեալ տողերը կը գրէ.—«Ռուսիոյ կայսեր այցելութիւնը քաղաքավարական պարզ արարք մը չի կրնար նկատուիլ, վասն զի անոր ներկայութիւնը՝ Տանցիկի նաւային ռազմափորձերուն, ցոյց կուտայ մասնաւոր պատիւ մը գերման նաւատորմին։ Ասով նաեւ ցոյց կը տրուի հաւասար գնահատում մը բարեկամական յարաբերութեանց Գերմանիոյ և Ֆրանսայի հետ»։ «Նացիոնալ Ցայթունգ» կ'ըսէ թէ այդ տեսակցութիւնը կը համապատասխանէ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ միջեւ եղած յարաբերութեանց։ Փափաքելի է որ, կ'ըսէ նոյն լրագիրը, երկու կայսրերուն տեսակցութիւնը նպաստաւոր ազդեցութիւն մը ընէ ռուսա-գերման առեւտրական դաշնագրութեան վերանորոգման վրայ։

ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆ

Գերմանական ձեռնարկներ.—Պ. Լախմանի մէկ ուսումնասիրութիւնը.—Հապէշիստանի հողային բերքերը եւ տնտեսական կացութիւնը։

Իտալիոյ լրագիրներուն մեծ մասը այս օրերս շատ կը խօսի այն առեւտրական ու երկրագործական ձեռնարկութիւններուն վրայ՝ զորս գերմանական մեծ վաճառատուններ կ'ուզեն կատարել Հապէշիստանի մէջ։ Պ. Լախմանի կողմէ Հապէշիստանի առեւտուրին վրայ հրատարակուած ուսումնասիրութիւն մը քաջալերած է գերման ձեռնարկութիւնները՝ մտնելու գործի այդ նոր ասպարէզին մէջ։ Պ. Լախման, գերման կառավարութեան և քանի մը մեծ վաճառականներու աջակցութեամբ, առեւտրական մէյմէկ թանգարան պիտի հաստատէ Հարրարի և Ատիս-Ապապայի մէջ։ Ասոնք հոյակապ ու զարդարուն շէնքեր պիտի չըլլան, այլ ապրանքի նմոյշներու պահարաններ և վաճառատուններ։ Փայտէ պարզ շէնքեր պիտի ըլլան՝ իւրաքանչիւրը 15—20,000 Փր.ի։ Գերման երկրախոյզ Պ. Լախման որ երկու տարի մնացած է այդ երկիրներուն մէջ, կ'առաջարկէ նաեւ Գերմանացիներուն որ Հապէշիստանի մէջ երկրագործական մեծ հաստատութիւններ հիմնելու նախաձեռնութիւնը առնեն։ Երկրագործութիւնը և ոչ մէկ երկրի մէջ այնքան լաւ արդիւնքներ կրնայ տալ։ Օտարականները թէեւ չեն կրնար Հապէշիստանի մէջ հող գնել, սակայն կրնան տասնըհինգ կամ քսան տարուան համար վարձել շատ համեստ պայմաններով։ Նոյն իսկ Հարրարէն քանի քիլօմէթր հեռուն, գետերու երկայնքը, կարելի է խիստ բարեբեր հողեր վարձել, տարեկան երկու Փր.էն քիչ մը աւելի վճարելով իւրաքանչիւր արտավարի։ Խահուէն շուտով կ'աճի և երեք տարի յետոյ ամէն մէկ տունկ տասը-տասներկու քիլօ խահուէ կ'արտադրէ։ Կարելի է մէկ արտավար գետնի վրայ խահուէի երկու հազար տունկ անկել։ Կալլա ժողովուրդը շատ լաւ ու աժան աշխատող է. օրական հազիւ հինգ սանթիմ կը ստանայ։ Կիները ու տղաք գրեթէ ձրի կ'աշխատին։ Բամպակը, շաքարեղէգը և վանիլեան կարելի է մեծ յաջողութեամբ մշակել։ Բանջարեղէններն ալ տարին երեք անգամ բերք կու տան։ Մինչեւ հիմա, երկրագործական արհեստին հմտութիւն չունենալնուն համար, միայն Մատակասքարի ու Սիւէզի համար բանջարեղէն կ'արտածուի։ Վերջապէս Պ. Լախման կը յանձնարարէ Գերմանացիներուն ժամանակ չկորսնցնել և խնդրոյ առարկայ եղած ձեռնարկութիւններուն սկսիլ՝ տակաւին յառաջիկայ ձմեռը չսկսած։

ՎԱԼՏԷՐՍԷ ՄԱՐԷՇԱԼԸ

Մարէշալին ճառը.— Զգացումներ.— Հրապարակական քննադատութիւններ.— Հերքում մը։

Գերման լրագիրներէ ոմանք տակաւին կը շարունակեն անողոք կերպով խօսիլ Վալտէրսէ մարէշալին ճառին վրայ։ Քէօլնի մէկ թերթը որ կաթոլիկ կուսակցութեան բերանն է, կ'ըսէ.—«Քաղաքական անձնաւորութիւն մը որ կը փորձէ իշխանութեան անցնիլ՝ ճառեր արտասանելով, ինչպէս Վալտէրսէ ըրաւ Հանովէրի մէջ, մեզի բոլորովին անկարող կ'երեւայ կատարելու նախարարապետի փափուկ պաշտօնը»։ Այդ միեւնոյն խօսքերը, քիչ շատ բարեփոխուած, գերման ուրիշ թերթերու մէջ ալ հրատարակուած են, մանաւանդ Միւնիխի լրագրի մը մէջ։ Պավիէրական այդ թերթը յարաբերութիւն ունի Գերմանիոյ նախարարապետութեան հետ. ուրեմն կարելի է ըսել թէ անոր ըրած քննադատութիւնը ներշնչուած է ֆոն Պիւլով կոմսին շուրջը գտնուողներէն։ Մարէշալին ճառը քաղաքականութեան հակառակ կ'երեւայ նախարարապետին։ Կարեւոր թերթերուն մէջ միայն Քէօլնիշէ Ցայթունգ կը բացատրէ Մարէշալին ճառերուն իմաստը և այն տեսակ փաստեր մէջ կը բերէ որոնք արժէք մը կրնան ունենալ։ Վալտէրսէ մարէշալը, նկատողութեան առնելով անոր վերադարձին պարագաները, ամենադժուարին կացութեան մէջ կը գտնուի։ Քէօլնիշէ Ցայթունգ կը յարէ.—«Արդարեւ, մարէշալը եթէ քանի մը սովորական ու կարճ պարբերութիւններ արտասանէր, անոր քննադատները պիտի յայտարարէին թէ մեկնումի պահուն արտասանած ճառին բոլորովին անհամապատասխան է։ Սակայն երբ երկար խօսեցաւ, ըսին թէ պետական մարդու անյարմար շատախօսութիւն ըրաւ։ Գալով այն զրոյցին թէ մարէշալը Գերմանիոյ նախարարապետութեան թեկնածու է, այնքան արտառոց է որ հերքելու պէտք անգամ չկայ։ Տեսակցութեան մը պահուն մարէշալը յայտարարեր է թէ քաղաքական որ և է փառասիրութիւն չունի և թէ իր զինուորական դիրքը որ գերման բանակին մէջ ամէնէն բարձրն է, իրեն բաւական է»։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Քոմբիէնյի դղեակը.— Ներքին սքանչելի կահաւորումը.— Պատմական յիշատակներ.— Ռուսիոյ Ցարին ու Ցարուհիին յատկացուած յարկաբաժինը։

Ռուսիոյ Ցարը և Ցարուհին Ֆրանսա ուղեւորութեան միջոցին, Ռէյմսի զօրահանդէսէն յետոյ, Քոմբիէնյի պատմական դղեակին մէջ պիտի բնակին, որ Նափոլէոն Գ.ի սիրական բնակութիւնն էր։ Հիմակուընէ կը կահաւորուին ու կը պատրաստուին այն յարկաբաժինները, որոնք պիտի յատկանան կայս. ամոլին, Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին և անոնց քաղաքային ու զինուորական հետեւորդներուն։ Քոմբիէնյի դղեակը 1753—1788ին կառուցուած է իր արդի ձեւին մէջ։ Պալատոյ կալըրին, սակայն, առաջին կայսրութեան օրով շինուած է։ Դղեակը, ուր գլխաւորաբար աչքի կը զարնեն մեծ սանդուխը, պահակներու սրահը, մատուռը, մատենադարանը, նկարներու սրահը, թատրոնը, շրջապատուած է 183 հեքթար տարածութիւն ունեցող պարտէզով մը։ Դղեակը ունի առատ մատենադարան մը, քանդակազարդ նկարուն ձեղուններ ու վարպետ նկարիչներու կողմէ գծուած նկարներ։ Տօնասրահը շատ ճոխ ու շքեղ է։ Քոմբիէնյի քաղաքապետութիւնը ամէն տարի հոն կու տայ իր բարեգործական պարահանդէսը. Կայսրութեան ատեն իբր ճաշասրահ կը ծառայէր ան։ Պահակներու սրահին մէջ գեղեցիկ հարթաքանդակներ կան։ Բարալաններու սրահն ալ գեղեցիկ որմանկարներով զարդարուած է, իսկ ճաշասրահը և ընդունելութեան սրահը Պովէի կարպետներով շքեղուած են։ Խորհրդակցութեան սրահը սքանչելի կարպետներ կը պարունակէ։ Իսկ գահու սրահին մէջ գեղեցիկ որմանկար մը կայ որ Ժիրօտէի փափուկ վրձինէն ելած՝ կը ներկայացնէ Պատերազմը, Արդարութիւնը, Զօրութիւնը և Պերճախօսութիւնը։ Կայսրուհիին սենեակին մէջ՝ Ժիրօտէի գծած ուրիշ նկարներ կան. դղեակին մատուռն ալ Սէվրի գեղեցիկ ապակիներով զարդարուած է. Դղեակին միւս մասերն ալ կահաւորուած ու զարդարուած են արուեստագիտական ճաշակով։ Ցարուհիին բնակութեան պիտի յատկացուի Էօժէնի կայսրուհիին բնակած յարկաբաժինը, որ շատ մեծ է, իր մէջ պարունակելով պատուոյ տիկիններու սրահ մը և ննջասենեակ։ Պատերազմին ատեն՝ Սաքսի իշխանը դղեակին այդ սենեակին մէջ բնակեցաւ, որ կարմրագոյն կարպետներով զարդարուած է։ Ննջասենեակին քով կայ արդուզարդի սենեակը՝ բոլորշի ձեւով, համակ կաղնիով կահաւորուած։ Հայելիներուն մէջտեղ կայ նստարան մը որ լոգարանի մը կը փոխուի։ Ննջասենեակին մուտքը կը բացուի երաժշտութեան սրահին վրայ, որ հիանալի կահաւորում ունի։ Նափոլէոն Գ.ի բնակած յարկաբաժինն ալ Ցարին յատկացուած է։ Կայսեր աշխատութեան սենեակն ալ հոն կը գտնուի, մահոկենիի մատենադարաններով, որոնց մէջ գիրք չկայ այսօր։ Ամէնքն ալ Ազգային Մատենադարանը ղրկուած են, բաց ի մէկ հատէն, որ 1870ի պատերազմի ատեն, գերմանական ռումբէ մը ճմլուած ըլլալով՝ փականքի տակ պահուած է դղեակին մէջ։ Կայսեր ննջասենեակին մէջ կը գտնուի գեղեցիկ մահճակալ մը, կայսրութեան ոճով շինուած։ Յետոյ կու գան խորհրդակցութեան սրահը, ուրիշ ննջասենեակ մը, թիկնապահներու և ճաշելու յատուկ սրահները։ Ռուսիոյ կայսրը ասկէ զատ իր տրամադրութեան տակ պիտի ունենայ այն յարկաբաժինը՝ որ կայսրութեան օրով, օտար վեհապետներու կը յատկացուէր, և իր մէջ կը պարունակէ ննջասենեակ մը և երկու սրահ։ Այս վերջին յարկաբաժինը Մարի-Անթուանէթի յատկացուած էր։ Սենեակի մը դուռներուն վրայ կը տեսնուի աւստրիական արծիւը։ Մարի-Անթուանէթի մահճակալը հոն է, որ երկուքուկէս մեթր լայնութիւն ունի։ Քոմբիէնյի դղեակին հետ կապուած են շատ մը յիշատակներ։ Հոն էր որ Լուի ԺԵ. թագաւորը ընդունեց Մարի-Անթուանէթը, որ դեռ նոր ամուսնացած էր դոֆէնին հետ։ 1789ին, դղեակը իբր վարժարան ծառայեց ազնուականութեան պաշտօնեաներու տղոց. աւելի յետոյ արուեստից վարժարան մը հաստատուեցաւ հոն։ Նափոլէոն Ա. 1808ին Քոմբիէնյի մէջ հիւրընկալեց Սպանիոյ Շարլ Դ. թագաւորը, որ հիւանդոտ ու տարիքոտ ըլլալով՝ շատ ախորժ չէր զգար այդ դղեակէն, ուր քիչ ատեն մնաց։ Երկու տարի յետոյ, Նափոլէոն վերանորոգել տուաւ դղեակը, Մարի-Լուիզը ընդունելու համար։ Ամէն կարգի արուեստագէտներ, զարդանկարիչներ իրարու հետ մրցեցան՝ մոգական բնակութիւն մը դարձնելու համար դղեակը։ 1810 մարտ 27ին, իրիկուան ժամը իննին, Աւստրիոյ արքիդքսուհին Մարի-Լուիզ իր առաջին մուտքը գործեց դղեակին մէջ։ Նափոլէոն հաճելի անակնկալ մը պատճառելու համար Մարի-Լուիզի, մինչեւ անտառ տանող ուղիին երկայնքը երկաթէ ձողեր հաստատել տուած էր, որոնց վրայ կամար կը ձեւացնէին ծաղիկները ու սաղարթները։ Թատերասրահը, ուր ազնուապետական բազմութիւն մը կը հաւաքուէր երբեմն, Լուի-Ֆիլիպի կողմէ շինել տրուած է։ Քոմբիէնյի դղեակին մէջ է որ Լուի-Ֆիլիփ, իր անդրանիկ աղջկան ամուսնութիւնը կատարեց Պելճիքայի Լէոբոլտ թագաւորին հետ։ Նափոլէոն Գ. փայլուն հանդէսներ տուաւ և որսորդութիւններ կազմակերպեց։ Անկէ ի վեր, այդ սքանչելի դղեակը, լռութեան ու մոռացութեան մէջ թաղուած է, որ քիչ ատենէն նորէն պիտի ոգեւորուի Ռուսիոյ կայսեր ու կայսրուհիին այցելութեամբ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Ներքին գործոց նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանին տեսուչ անուանուեցաւ՝ օգնականը Թէվֆիգ պէյ։

—Ենիպազար գաւառին (Գոսովա) կառավարիչ անուանուեցաւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նահանգին նախորդ մէքթուպճի Շէհապէտտին պէյ։

—Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Ինէպօլիի գայմագամ Մէհէմէտ պէյի։

—Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ անուանուեցաւ նոյն ատեանին պատժական ճիւղին նախկին նախագահ Ռաշիտ էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Բէյքոզի Նազիֆ իւլ-Էշրաֆի նախորդ տեղակալ Ապտի էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Զէյթունի գայմագամ Րիզա էֆ.ի, Միտիլլիի մաքսատան տնօրէն Րաղըբ պէյի և Մալաթիոյ միւֆթի Հաճի Ահմէտ Համտի էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Կղզիներու Թաղապետութեան քարտուղար Եուսուֆ էֆ.ի։

—Իմթիազի ոսկի շքանշան՝ Գըրճալըի հրամանատար Ահմէտ փաշայի։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ.—Քառանթինան վերցած.—Թուրք լրագիրներու այսօրուան թիւին մէջ հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը հրատարակուած է։

«Առողջապահական Խորհուրդը նկատելով որ, շնորհիւ Աստուծոյ, տասը օրէ ի վեր կայս. կառավարութեան մայրաքաղաքին և ոչ մէկ մասին մէջ ժանտախտէ որ և է դէպք չէ պատահած, և նկատելով որ տասը օր շարունակ տարափոխիկ հիւանդութիւններէ դէպք ու մահ չպատահած տեղերը, առողջապահական կանոններու հիմնական տրամադրութեանց համաձայն, մաքուր կը նկատուին, որոշեց օգոստոս 16ի այսօրուան հինգշաբթի օրէն սկսեալ մաքուր անցագիր տալ Կ. Պոլսէն մեկնող բոլոր նաւերուն. իսկ որոշեալ մաքրանոցներուն մէջ ուղեւորներու և նաւերու նկատմամբ կատարուած բժշկական քննութիւնները ու ախտահանումները կարճ միջոցի մը համար ևս շարունակել։ Այս որոշումը գործադրուած ըլլալով, ըստ այնմ կը ծանուցուի»։

—Աւասիկ առողջապահական Խորհուրդին կողմէ Քարանթինայի կայաններուն ուղղուած շրջաբերական-հեռագիրը.

«Նկատելով որ Կ. Պոլսոյ մէջ ժանտախտի վերջին դէպքէն ի վեր տասը օր դէպք չէ պատահած, և նկատելով որ Քաղաքապետութիւնը վաւերացուցած է թէ քաղաքին հանրային առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է, հետեւաբար այսօրուընէ սկսեալ Կ. Պոլսէն մեկնելիք նաւերուն և այլն մաքուր անցագիր պիտի տրուի՝ որոշմամբ առողջապահական Խորհուրդին»։

Ընդհանուր Քննիչ
ՏՈՔԹ. ՔՈԶՈՆԻ

—Քաղաքապետ Րըտվան փաշայի նախագահութեամբ կազմուած Հանրային առողջապահական յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ և մինչեւ ուշ ժամանակ խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Անգլիացի տօքթ. Պիչ տակաւին ապաքինած չըլլալով չկրցաւ ներկայ գտնուիլ։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ թեթեւ յանցանքներու և պարտքի համար բանտարկուած անձերու ցանկը պատրաստուելով մատուցուի յոտս կայս. Գահոյից։ Ասոնք ազատ պիտի արձակուին Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին օրը։ Կայս. այդ Իրատէն հաղորդուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին որ սկսաւ անոր գործադրութեանը։

ՄԵԾ. ԵՊԱՐՔՈՍ Խալիլ Րիֆաթ փաշա որ քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, երէկ կայս. պալատ գնաց և իր հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց և արժանացաւ կայս. մեծարանաց։ Ն. Բարձրութիւնը յետոյ Բ. Դուռը գնաց և նախագահեց Նախարարաց Խորհուրդին։

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԳԱՆՁՈՒՄԸ.—Նկատելով որ քաղաքային պաշտօնեաները որոնք ամէնէն աւելի պէտք է հոգածու ըլլան տէրութեան հասոյթներու գանձմանը, այդ մասին պէտք եղած խնամքը չունին և երբեմն ալ կը պաշտպանեն իրենց պաշտօնին մէջ թերացող ելմտական պաշտօնեաները, և նկատելով որ այդ վիճակը թէ՛ դրամներու առաքումը կը յապաղեցնէ ու կը դժուարացնէ և թէ անպատճառ ալ է, ուստի կայս. Իրատէ մը հրամայեց տուրքերու գանձման հոգ տանիլ և այդ առթիւ առաջ գալիք պատասխանատուութենէն զգուշանալ։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը ամէն կողմ հաղորդեց կայս. այդ հրամանը։

ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ նոր կանոնագրին պատրաստութիւնը աւարտեցաւ։ Այդ նոր կանոնագիրը, հինին հետ բաղդատելով, շատ մը տրամադրութիւններ կը պարունակէ որոնք գործարաններու հաստատութիւնը կը դիւրացնեն ու կը փութացնեն և երկրին տնտեսական վիճակին մեծ ծառայութիւններ կը մատուցանեն։ Ասկէ զատ գործարանին հաստատուելիք տեղը որոշելու տրամադրութիւններն ալ մեծ դիւրութիւններ կ'ընծայեն գործարան հաստատել ուզողներուն։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ յանձնաժողովը որոշեց հինգ կարգի բաժնել Թղթատարական շրջուն պաշտօնեաները։ Ամէնէն վերջին կարգին պատկանողները հինգ հարիւր ղրուշ ամսաթոշակ պիտի ստանան և իւրաքանչիւր կարգի համար հարիւրական ղրուշի յաւելումով, առաջին կարգինները ինը հարիւր ղրուշ։ Ասոնց վրայ առաջին պաշտօնեայ մը պիտի գտնուի՝ հազար ղրուշ ամսաթոշակով։ Հիմակուան շրջուն պաշտօնեաներուն վրայ վեց հոգի պիտի աւելցուին։

ՀԱՆՔԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ.— Պետական Խորհուրդը որ հանքերու նոր կանոնագիրը՝ խուզարկութեանց մասին զատ կը քննէր, իր քննութիւնը աւարտեց և արդիւնքը տեղեկագրեց Բ. Դրան։

ՊԻՍՔՒԻՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.— Զինուորական վարժարաններու երկրորդ վերատեսուչ Րըզա փաշա, ինչպէս ծանուցինք, 35 տարուան մենաշնորհ խնդրած էր Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն յատուկ պիսքիւիի գործարան մը հաստատելու համար։ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը յարմար դատեց որ մենաշնորհի պայմանաժամը 35էն 25 տարուան վերածուի, Ընկերութիւնը «Օսմ. պիսքիւիի գործարան» անունով ու տասը հազար ոսկիի դրամագլուխով հաստատուի և բաժնեթուղթեր հրապարակ հանելու արտօնուի։ Այդ գործին վերաբերեալ թուղթերը յանձնուեցան Հանրօգուտ շինութեանց Խորհուրդին։

ԱՊԱԿԻԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.— Զիհա պէյի կողմէ մենաշնորհ խնդրուեցաւ Կ. Պոլսոյ յարմար մէկ տեղը ապակիի գործարան մը հաստատելու և օսմ. անուն Ընկերութիւն մը կազմելու համար։ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը, որուն մատուցուած է աղերսագիրը, ծանոյց խնդրարկուին հաստատել իր դրամական կարողութիւնը. միւս կողմէ հարցուց Քաղաքապետութեան թէ Կ. Պոլսոյ մէջ այդ կարգի գործարան մը հաստատելու մասին արգելիչ պատճառ մը կա՞յ թէ ոչ։

ՊԱՂ ՕԴԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐ.— Ծանուցուեցաւ թէ Պ. Պէյքըր մենաշնորհ ուզած է Պոլսոյ ու Ղալաթիոյ կողմը պաղ օդի մթերանոցներ հաստատելու համար և թէ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը խնդիրը նկատողութեան առած ըլլալով, խնդրուած մենաշնորհը պիտի տրուի։ Վերջերս ուրիշ անձ մը դիմելով նոյն նախարարութեան, յայտարարեր է թէ ինք իր ապրանքներուն համար պաղ օդի մասնաւոր մթերանոց մը հաստատած է. ուստի խնդրեր է որ տրուելիք մենաշնորհը [illegible] առնչութիւն չունենայ մասնաւորներու կողմէ հաստատուած պաղ օդի մթերանոցներուն հետ։ Առեւտրական Նախարարութիւնը, նկատողութեան առնելով այդ աղերսագիրը, կը խորհի նոյն միտքով յօդուած մը աւելցնել Պ. Պէյքըրի պայմանագրութեան մէջ։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ.— Երկուշաբթի օրը Բոր-Սայիտի մէջ ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեր է։ Ջակազիկի մօտ Մէթիթամէր անուն տեղն ալ մարդ մը մեռեր է ժանտախտէ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Պ. Կիքա՝ իր երկու զաւակներուն հետ՝ երէկ Պուքրէշ ուղեւորեցաւ արձակուրդով։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ պաշտօնագիր մը ծանոյց արտաքին գործոց Նախարարութեան տասնըմէկ օրինակ գնել Պէյլինի աշխարհագրական Ընկերութեան պատրաստած Եւրոպայի երկրաբանական քարտէսէն, տալով կրթական Նախարարութեան և մէկն ալ Սպարապետի Դրան համար։

ԿԱՐՄՐԱԽՏ.—Էրէնքէօյի մէջ վերջերս երեւան ելած կարմրախտը բոլորովին անհետացաւ, բայց Քաղաքապետութիւնը, իբրեւ զգուշական միջոց, ծանոյց Գատըգիւղի Թաղապետութեան որ հիւանդութիւն ծագած տուները ախտահանուին, հիւանդութիւն պատահած տան անմիջապէս իմաց տրուի Քաղաքապետութեան, հիւանդ. նայողները ախտահանուին և հիւանդները ապաքինելէ հինգ շաբաթ առաջ իրենց տուներէն դուրս չելլեն։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ.—Ջեանհաս պաշտօնատանը խնդրեց Բ. Դուռնէն հարկ եղածը ընել այն ծրագրին նկատմամբ որ պատրաստուած է բարեփոխելու շերամաբուծութեան կանոնագիրը՝ Բասթէօրի դրութեամբ և ամէն ախտէ զերծ հունտեր ձեռք բերելու պարագան ապահովելու համար։

ՕՍՄ. ՀԻՒՊԱՏՈՍՆԵՐԸ.—Ծանուցուեցաւ Ճեանհաս պաշտօնատանէն հոգալ՝ զանազան տեղերու համար կարգուած օսմ. հիւպատոսներուն ճամբու ծախքերը։

ՁԿՆԱՐԱՆԸ.—Շրջակայ ծովեզերքներէն բերուած ձուկերը քննելու համար երկու անասնաբոյժերու՝ Հաֆըզ Նուրի էֆ. ու Պօխոր էֆ.՝ պաշտօն յանձնուեցաւ։ Ասոնք ձկնարանին մէջ վաճառումը կատարուած ատեն ներկայ պիտի գտնուին. Նաեւ ձուկ վաճառուած տեղերը միշտ պիտի քննեն։

ՊԷՐՈՒԹԻ իտալական հիւպատոս Պ. Վիթօյի տունը գողեր մտնելով հարիւր ոսկիի մօտ դրամ եւայլն գողցեր են։

ՊՈՒՔՐԷՇԻ օսմ. դեսպան Քեազիմ պէյ Քէօսթէնճէ գացեր է։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանին մուտքի քննութեան քննիչ կարգուեցան կրթական Նախարարութեան մէքթուպճի Սըրրի պէյ և դատական Նախարարութեան պաշտօնական գործերու տեսուչ Մէհմուտ պէյ։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը, կ'ըսէ Հագիգաթ, հրամայեց քննութիւն կատարել Մուտանիոյ նախկին դատարանին Նախագահ Թէվֆիք էֆ.ի նկատմամբ՝ քանակութեան գործի մը համար։

ԿԱԶԻ ՏՈՒՐՔԸ.—Քաղաքապետութիւնը որոշեց այս հիման վրայ գանձել կազի նորաձեւական տուրքը.—5000էն 40,000 ղրուշ արժէք ունեցող տուներէն և մինչեւ 15,000 ղրուշ արժող խանութներէն՝ հարիւրական փարա, 40,001էն 80,000 ղրուշ արժէք ունեցող տուներէն և 15,001էն 30,000 ղրուշ արժող խանութներէն՝ հինգական ղրուշ և 80,000էն աւելի արժող տուներէն ու 30,000էն աւելի արժող խանութներէն ալ տասնըհինգական ղրուշ։ Այդ որոշումը մատուցուեցաւ Բ. Դրան։ Այդ մասին նախ Պոլսոյ ու Սկիւտարի կողմի Ընկերութիւններէն քարտէսներ պիտի առնուին և Թաղապետական ճարտարապետներու ու պաշտօնեաներու միջոցաւ տեղւոյն վրայ քննութիւն պիտի կատարուի։ Տոլմա Պաղչէի կողմերնին վերաբերեալ տեղերուն համար ալ տոմարներ պատրաստելով փութով Քաղաքապետութեան պիտի ղրկուին։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց Նախարարութիւնը, խնդրուած հրահանգի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ օտար հպատակները երբ իրենց բնակավայրերը փոխեն, մարդահամար տեսչութիւններուն մէջ բնակարանի փոփոխութեան գործողութիւն կատարելու պարտաւոր չեն. Նաեւ չկատարողներէն ալ պէտք չէ դրամական տուգանք առնել։

ՕՏԱՐ ՀՊԱՏԱԿՆԵՐԸ.—Ջեանհաս պաշտօնատանը ծանոյց ամէն կողմ թէ օտար հպատակները կալուածական փոխանցումի գործողութիւն կատարելու համար պէտք է ներկայացնեն իլմուխապէր մը՝ դեսպանատուններուն կողմէ տրուած և յետոյ Բ. Դրան հպատակութեան դիւանին կողմէ արձանագրուած։

ԵՂԻՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ դատեց Մէսէրրէթ անուն սեւամորթ կին մը որ Պոլսոյ Չըրչըր Թաղը [illegible] Էրէֆէթթին փաշայի տունը այրել փորձած, բայց չէր յաջողած։ Մէսէրրէթ Թէեւ երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան արժանի էր, սակայն նկատելով որ տասներեք տարին լրացուցած չէ, մէկ տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Եէնիգիւղի Քէօյպաշի կողմը Աւստրիոյ դեսպանատան երկրորդ քարտուղարին տունը, առջի գիշերը, գողեր մտնելով 50 ոսկի արժող զոյգ մը գորգեր և զանազան արժէքաւոր առարկաներ գողցեր են։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ և դուրսէն գող մտած ըլլալու նշան մը չէ տեսած։

ԲԷՐԱՅԻ Եմի Տաղը Թաղին մէջ Օննիկ Սահաֆեան անուն Հայ մը, չքաւորութենէն յուսահատած, ինքզինքը տան վերի յարկէն վար նետեց. մէջքի ոսկորը ու Թեւը կոտրեցան։ Թէեւ հիւանդանոց տարուեցաւ, բայց կեանքը վտանգի մէջ է։

ՃԻՊԱԼԻԻ ափէն, անցեալ իրիկուն, Ալի անուն 22 տարեկան երիտասարդ մը ծովին մէջ լողանալու պահուն խեղդուեցաւ։ Քիչ ետքը դիակը գտնուեցաւ։

Ազգային Լուրեր

Չարսանճագէն կը գրեն մեզ յուլիս 15 Թուականով.—«Յունիս 11, ժամ 11ին Չարսանճագի հայ ժողովուրդը ողջունեց իր նորընտիր Առաջնորդ Եղիշումեան Տ. Կորիւն վարդապետի գալուստը, որուն ընդ առաջ գացած էին Մակար վարդապետ հետ հոգեւորական դասը, կառավարական և ազգային պաշտօնէութիւնը, դպրոցականները, երգեցողները, որբեր և միւս ազգաբնութիւնք։ Թափօրը ուղղակի եկեղեցին առաջնորդուեցաւ, ուր Ն. Գերապատուութիւնը խիստ ազդու խօսեցաւ նոր հովուին ու նոր հօտին անսակցութեան մասին ու բազմութիւնը փղձկեցուց ուրախութեան ու մխիթարութեան արտասուքով։ Ժողովրդեան ուրախութիւնը անբացատրելի է, որովհետեւ առաջին անգամն է որ շէնքով շնորհքով վեղարաւոր մը տեսաւ։ Հետեւեալ օրը սկսան պաշտօնական այցելութիւնները, երեք օրէն յետոյ Վսեմ. գայմագամ պէյը պաշտօնէից համախմբութեամբ Ն. Գերապատուութեան հրաւէր ըրաւ Բերրիի գետակին ձախ կողմը Զոլգատան ըսուած գիւղին հովասուն վայրի սաղարթոտ չըրի պարտէզի մը մէջ։ Յաջորդ կիրակի տաճարին եկեղեցին ասեղ ձգելու տեղ չկար, ուր երկսեռ բազմութիւնը ու բողոքական ազգայինք իրենց երէցով, որբերով ու ուսուցիչներով համախմբուած էին Առաջնորդ Ս. Հօր անդրանիկ քարոզը լսելու։ Նոր հովիւը երկնաւոր հովուապետին նոր պատուիրանին «սէրը» բնաբան ունենալով, գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ։ Կ'ըսեն թէ բողոքական երէցը խնդրեր է Հայր սուրբէն որ փոխն ի փոխ քարոզէ մէկ կիրակին եկեղեցւոյ մէջ, միւս կիրակին ժողովարանին մէջ։

«Ամսոյս 2ին Խոզաթի Միւթէսարըֆի փոխանորդ միրալայ պէյը Մեծկերտէն Բերրի եկաւ, որուն ընդ առաջ գացեր էր ամբողջ պաշտօնէութիւնը համակ, նոյնպէս Առաջնորդ Հայրը։ Միւս օրը Ն. Վսեմութիւնը այցելեց Առաջնորդ Հօր. Առաջնորդարանի դրան առաջ որբեր, երգեցողներ, ազգային պաշտօնեաներ բարեւի կանգնած էին և Վսեմ. Սուլթանին անուան նուիրուած երգը կ'երգէին. երեք քառորդ ժամ տեւեցին պաշտօնական հիւրին ու Առաջնորդ Ս. Հօր սիրալիր խօսակցութիւնները ու հիւրընկալութեան պատուասիրութիւնը, որմէ [illegible] բաժնեցաւ Վսեմ. պէյը, խօսք տալով Առաջնորդէն որ ինք եւս Խոզաթ այցելէ։»

«Ս. Վարդավառի երրորդ օրը մեռելոց համար Ս. Պատարագ մատոյց Ն. Գերապատուութիւնը, ինչ որ մեր երկրին համար նորութիւն մըն էր։ Թերեւս Հայոց եկեղեցին երբեք ոտք չկոխած բողոքական հայ կինն անգամ այն օրը ներկայ էր մեր եկեղեցին։»

—Պ. Մ. Գրիգորեան Լոնտոնէն կը գրէ մեզ, 23 օգոստոս Թուականով. «Այս առաւօտ Լոնտոնի փողոցներէն մէկուն մէջ Թափթփուկ անգլիերէնով վայելուչ երիտասարդ մը ինծի կը խնդրէր Leicester square երթալու համար։ Որչա՜փ ուրախ եղայ զինքը ճանչնալու. նախ որ հայրենակից մըն էր և երկրորդ ուսանող մը որ Բարիզէն յառաջացած Անգլիա կը ճամբորդէր իր արհեստին նկատմամբ ուսումնասիրութիւններ ընելու համար։ Բնական է որ զինքը առաջնորդեցի Leicester square ուր ատամնաբուժական հիւանդանոցը կը գտնուի։ Հետաքրքրութենէս ժամ առաջ ուզեցի մօտէն ճանչնալ այս երիտասարդը որ երկրին լեզուն չգիտնալով կը ճամբորդէր այլ և այլ քաղաքներ, Թէեւ ոչ մէկ անգամ զինքը տեսնելու ու ճանչնալու բարեբախտութիւնը ունեցած էի։ Գուցէ չզարմացնէ Արեւելքի ազնիւ ընթերցողները՝ երբ ըսեմ թէ այս երիտասարդը նոյն ինքն Պ. Հրանդ Համամճեանն էր, որուն ուսանողական շրջանը գրեթէ յաղթանակ մը եղած էր, ինչպէս որ հրատարակած էին Պոլսական Թերթերուն մէջ։ Այս յամառ աշխատող երիտասարդը և իր վարպետէն՝ որուն քով կ'աշխատի [illegible], տասնըհինգ օրուան արձակուրդով Անգլիա եկած է իր ուսումնասիրութիւններուն համար։ Կը ցաւիմ որ իր ընկերութիւնը չպիտի կրնամ երկար վայելել, որովհետեւ կը մեկնի քիչ օրէն դէպ ի Բարիզ, իր ամենավերջին քննութիւնները տալու համար։ Կը շնորհաւորենք զինքը իբր մեր կարող ատամնաբուժներէն մէկը հմուտ իր արհեստին և չարաչար աշխատող։ Յաջողութիւն կը մաղթենք իր քննութիւններուն համար. և շատ ուրախ պիտի ըլլանք երբ ժամուլը քիչ ժամանակէն մեզի աւետէ թէ՝ իր վկայականը ստացած է։»

—Պ. Մ. Թ. Եզեկեան, կը գրէ մեզ Էտիրնէէն. «Նախապէս ծանուցուածին համեմատ երկուշաբթի 6 օգոստ. վերաբացուեցան Արք. և Հռիփ. վարժարանները. սակայն տակաւին դասերը սկսուած չեն, քանի որ ուսուցիչներէն եւ ուսուցչուհիներէն մէկ քանին չէին կրցած գալ. Հաւանական է որ յառաջիկայ շաբթու սկսինք։ Պոլսէն կը սպասենք մանկապարտիզպանուհիի մը, նախորդին ամուսնանալով տեղը բաց մնացած ըլլալուն։ Այս տարի Արք. վարժարանը կազմ. կանոնագրի տրամադրած տարր. միջին. և բարձր. դասընթացքներէն զատ կը բանայ բարձ. նախակրթարանի Ա. դասարան մը. կը լսեմ որ քաղաքիս ծանօթ և Բարիզէն վկայուած Տոքթ. Խանճեան անձնուիրաբար պիտի ստանձնէ առողջապահութեան դասերը։ Ազնիւ Տոքթօրը շնորհակալութեան արժանի է. այս առթիւ չմոռնամ ըսելու որ գրասեղաններու շինութեան յանձնաժողովին գործօն անդամներէն է Տոքթ. Չէնոք էֆ.ի հետ։

«Ուրախալի երեւոյթ մըն ալ սա է որ գրասեղաններու շինութեան հանգանակութիւնը շատ յաջող ընթացք մը ունի, և կը յուսանք որ Ֆրանսական կառավարութեան իր դպրոցներուն մէջ գործածած ու ամէնէն առողջապահիկ ձեւով երկերկու հոգինոց 100ի մօտ գրասեղան շինել տալէ ետքը, պիտի ունենանք տակաւին տրամադրելի դրամ, որով պիտի կրնանք դպրոցական ուրիշ անմիջական պէտքերու ալ գոհացում տալ։

«*** Ս. Թորոս եկեղեցւոյ աւագերէց Արժ. Տ. Մկրտիչ քահանան, որ շատ ծեր է, ու գրեթէ անկարող քահանայագործելու, հանգստեան կոչուեցաւ 2 օսմ. ոսկի Թոշակով։»

—Ս. Հայրապետը մտադիր է թեմական դպրոցներու համար տեսուչ նշանակել Գէորգեան ճեմարանէն ընթացաւարտ եղած վարդապետներ։

—Բաղուայ երկրաչափական համալսարանին այս տարուան կարգ մը [illegible] շրջանաւարտներուն մէջ առաջին հանդիսացեր է հայազգի ուսանող մը՝ Պ. Յակոբ Ունճեան, որ այս առթիւ ջերմ շնորհաւորութեանց ու համակրանքի արժանացեր է։

—Հիսնի-Մանսուրէն գանգատագիր մը գրելով Պատրիարքարան կը յայտնեն թէ 6–7 տարիէ ի վեր Առաջնորդ կամ Տեղապահ ունեցած չեն, այնպէս որ վիճակային գործերը անխնամ վիճակի մէջ կը մնան ցարդ։ Հետեւաբար կը խնդրեն որ տեղական ժողովները կազմելու համար հրաման տրուի Արաբկիրի Առաջնորդ Մուշեղ Ծ. Վ.ի, որպէս զի Հիսնի Մանսուր երթալով իրաց վիճակին դարման մը տանի։

—Սկիւտարէն կը գրեն մեզ.—«Տեղւոյս հայազգի Թաղեցիներէն մէկը որ քանի մը ամիսէ ի վեր ապօրէնի կերպով կը կենակցէր Գատըգիւղցի հայ աղջկան մը հետ, Աստուածածնայ կիրակի օրը գաղտնի պսակուեր են Լատինաց Սէնթ Լուիի եկեղեցւոյն մէջ, բարեգործ լատին կրօնաւորի մը կողմէ։ Աղջիկը արդէն երեք ամսու յղի մնացած է հիմա։ Արդ հետաքրքրական է գիտնալ թէ ինչ է այս գաղտնի պսակադրութեան պատճառը։ Իրենց տուներէն կամ Ազգ. Պատրիարքարանէ դիմած էին միթէ և այս վերջինը մերժած ըլլալուն համար էր որ լատին եկեղեցին դիմած էին։»

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Մանչէսթըր բնակիլ Անտոն էֆ. Պապազեան և որդին Մինաս էֆ. իրենց հանգուցեալ կողակցին և մօր՝ Տիկին Ցուլթանէ Ա. Պապազեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հինգ օսմ. ոսկի, նոյնպէս Մանչէսթըր բնակիլ Տէր և Տիկին Միհրան էֆ. Գարամանեան իրենց հանգուցեալ մօրը՝ յիշեալ Տիկին Ցուլթանէի յուղարկաւորութեան առթիւ երեք անգլիական ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս։

—Վաղամեռիկ Արայ Յ. Թավշանճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.—Տիկին Տիրուհի Կ. Իսթանպօլեան 108 Բարսեղ էֆ. Յ. Իսթանպօլեան 108, Տ. և Գ. Թավշանճեան եղբարք 190։

ՎՐԻՊԱԿ

Կը խնդրուի որ ուրբաթ և շաբաթ օրուան Թերթերուն մէջ յօդուածիս կարեւոր տպագր. հետեւեալ սխալներն ուղղել յառաջիկային։

Ուրբաթ օրուան.

Երրորդ սիւնակ՝ չարչիական բառն աւելո՛րդ է։

Երրորդ սիւնակի 6րդ տողին կցակատարը պէտք է ըլլայ կատարաբար։

Չորրորդ սիւնակի՝ 48րդ տողին՝ լաւ կողմ մը, ուղեւ զին պէտք է ըլլայ՝ լաւ կողմ մը։ — Որպէս զի։

Հինգերորդ սիւնակի՝ 15րդ տողին՝ մեր քաշած այն չէղաւ գիծնեն՝ պէտք է ըլլայ՝ մեր քալած այն...

Հինգերորդ սիւնակի՝ 28րդ տող՝ գորչափ զոհ էինը պէտք է ըլլայ՝ որչափ գո՛յ էին։

Իսկ շաբաթ օրուան.

Չորրորդ սիւնակի՝ երկրորդ տող՝ դառապաստանները՝ պէտք է ըլլան՝ դաբաղարարութիւններն ու աշխարհագրութիւնները։

Չորրորդ սիւնակի և յլլուր 39րդ տող՝ Յովհ. Հունեաց պէտք է ըլլայ՝ Յովհաննէս Հանեան։

Հինգերորդ սիւնակ՝ 63րդ տող՝ մակդիրը պէտք է ըլլայ՝ մարդիկը. և վեցերորդ սիւնակ վերջին տող Բ. կոռեգաց Գ. Յ. պէտք է ըլլայ՝ Բ. կոլբէթաց Գ. Յ.

Կիւրակի Յ. Գ. Մ.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Բերա, Եէշիլ փողոց, Թիւ 1

Տասներկուերորդ տարեշրջան
1901—1902 Դպրոցական տարի

Ուսումնարանը պիտի վերաբացուի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 3ին։

Ընդունելութեան պայմաններուն և ուրիշ մանրամասնութիւններուն տեղեկանալ փափաքող ուսումնասէր պատուական ազգայիններէն կը խնդրուի որ հաճին դիմել Ուսումնարանը՝ երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը մինչեւ կէս օր։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Բերա, 11)24 Օգոստոս, 1901 1—3

ԱԶԴ
ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Խնամակալութիւնս կը փութայ ծանուցանել թէ յառաջիկայ նոր տարեշրջանին կեդր. վարժարանի բացումը տեղի պիտի ունենայ սեպ. 3, բշ. օրը։ Ինչպէս ասկէ առաջ մասնաւոր յայտարարութեամբ ծանուցուած էր, կեդր. վարժարան մտնել փափաքողները կը հրաւիրուին ներկայանալ, մինչեւ օգոստ. 20 բշ. օր, Ղալաթիոյ Խորհրդարանը՝ ընդհ. հսկողին, ամէն օր առաւօտեան ժամը 2էն 6։ Մտից քննութիւնները տեղի պիտի ունենան օգոստ. 20ին և 21ին։ Խնամակալութիւնս այս առթիւ կը փութայ յայտնել թէ կեդր. վարժարանի մէջ իւրաքանչիւր ուսում կ'աւանդուի հետեւեալ կարող մասնագէտներու միջոցաւ։— Տ. Սահակ Ա. քահանայ Տէր Սարգսեան, Աբրահամ էֆէնտի Տէր Յակոբեան, Գառնիկ էֆ. Բարունակեան, Գրիգոր էֆ. Մարգարեան, Թովմաս էֆ Թերզեան, Իգնատիոս էֆ. Մուրատեան, Խաչիկ էֆ. Թահթաճեան, Հրանտ էֆ. Ասատուր, Մարկոս էֆ. Նաթանեան, Մ. Մակնիւս, Միքայէլ էֆ. Շամտանճեան, Յակոբ էֆ. Յակոբեան, Յակոբ էֆ. Գուրգէն, Յովհաննէս էֆ. Մուրատեան, Յովհաննէս էֆ. Հինդլեան, Յովսէփ էֆ. Գույումճեան, Նշան էֆ. Գոնտաճեան, Մ. Շիւզէլ, Պօղոս էֆ. Քէրէսթէճեան և Մ. Պընուա. Ստեփան էֆ. Կուրտիկեան. Սիմոն էֆ. Սիրունեան։

Նոյնպէս խնամակալութիւնս կը ծանուցանէ թէ կեդր. նախակրթարանը, ուր յառաջիկայ տարւոյ համար նոր ու կարող ուսուցիչներ հրաւիրուած են, պիտի բացուի օգոստ. 20 բշ. օր։ Հին աշակերտները, ինչպէս նաեւ այն տղաք որք կը փափաքին աշակերտել նախակրթարանին՝ նոր տարեշրջանէն սկսեալ, կը հրաւիրուին ներկայանալ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը՝ արձանագրուելու և մտից տոմս ստանալու, օգոստոս 10էն սկսեալ մինչեւ 18, ամէն օր առաւօտեան ժամը 1էն մինչեւ 4 (Ը. Թ.) 3—4

Ղալաթիա, 9 օգոստոս 1901

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս օր Քոնսթանթինոբլը)

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՄՈՆԹԷԼԻՄԱՐ, 28 օգոստոս.—Նախագահ Պ. Լուպէ տեղւոյն քաղաքապետին ու քաղաքապետական Խորհրդին կողմէ քաղաքականութեան մասին եղած շնորհաւորութեանց պատասխանելով յայտարարեց թէ Ռուսիոյ կայսեր Տիւնքէրք և Ռէյմս այցելելը մեծապէս կ'արտայայտէ միութիւնը երկու ժողովուրդներուն, զորս իրարու կը մերձեցնեն զգացումները և շահերը։ Պ. Լուպէ յարեց թէ այդ միութիւնը գրաւական է խաղաղութեան զօրութեանը ու ապահովութեանը։ Պ. Լուպէ Բարիզ ուղեւորեցաւ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Քիչնէր Բրէթորիայէն կը հեռագրէ թէ հարաւային Ափրիկէի Ն. զօրաբաժնին հրամանատար Հիլեարտ զօրավարը, տեղեկութիւն հաղորդեր է իրեն, որուն համաձայն անգլիական սպայ մը և երկու զինուորներ, որոնք անձնատուր եղած էին յունիս 6ին հրացանի բռնուեր են Պօէրներուն կողմէ։ Լորտ Քիչնէր այդ տեղեկութիւնները հաղորդեր է Սթէյն նախագահին և Պոթա զօրավարին։ Պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք հրաման ըրեր Լորտ Քիչնէրի՝ յայտարարութիւն մը հրատարակել՝ ծանուցանելով որ նոյն Անգլիացիներուն հրացանի բռնուելու ներկայ գտնուող Պօէր պետերը ու Պօէրները ոճրագործ են և հետեւաբար ըստ այնմ պիտի պատժուին։

ԵՈՐԿԻՈՍ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ.—Յունաստանի Թագաւորը որ Քոբէնհակ կ'երթայ, հոս հասաւ։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԵՐԼԻՆ, 28 օգոստոս.—Հաւաստի աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Ռուսիոյ ու Գերմանիոյ կայսրերուն յառաջիկայ տեսակցութեան մէջ նկատողութեան պիտի առնուի Թրանսվալի պարագայը։ Նիքոլա Բ. մտադիր է եղեր բարեկամական միջամտութիւն մը առաջարկել։

ԼՈՆՏՈՆ.—Տուրպանէն առնուած լուրերու նայելով, շատ հաւանական կը նկատուի որ քիչ ատենէն ընդհանուր շարժում մը տեղի ունենայ Նաթալի մէջ։

ՉԻՆՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Լի-Հունկ-Չանկ լիազոր իշխանութիւն ստացեր է ստորագրելու հաշտութեան դաշնագրին բրօթօքոլը։ Լի-Հունկ-Չանկ կը խնդրէ Թուական մը որոշել՝ տէրութեանց դեսպաններուն ստորագրութեանը համար։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԲԱՐԻԶ.—Յունաստանի Թագաւորը սեպտեմբերին Վիէննայի մէջ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Ֆրանց Յոսէֆ կայսեր հետ։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.—Յուլիս 1էն օգոստոս 15 Իտալիոյ մուտքերը 28,768,300 ֆր. աւելցան։ Պաշտօնական տեղեկագիրներու նայելով Իտալիոյ ելմտիքները շատ լաւ վիճակի մէջ են և թէ խաղողի յառաջիկայ բերքը խիստ լաւ պիտի ըլլայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ԲԱՐԻԶ.—Պուլկարիոյ և Բարիզի սեղանաւորներուն միջեւ փոխառութեան համար կատարուած բանակցութիւնները խզուեցան, վասն զի Պուլկարիոյ կողմէ տրուած երաշխաւորութիւնները անբաւական նկատուեցան։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Տէրուլէտ, նամակ մը գրելով Տրուբօ լրագրին, կ'ըսէ թէ բնաւ պիտի չխոնարհի, նոյն իսկ եթէ Հանրապետութեան նախագահը ներում շնորհէ իրեն, և թէ ընդհակառակը պիտի շարունակէ իր պայքարը վարչութեան դէմ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ
ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Փոխառութ. Սեռի Դ.	Օ. Օ.	26	35
Ամէնէն բարձր գին	»	26	36
Ամէնէն վար գին	»	26	32
Ռումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	103	—
Ամէնէն բարձր գին	»	103	—
Ամէնէն վար գին	»	103	50

ԲԱՑՈՒՄ 16 Օգոստոս

Օսմ. Փոխառութ. Սեռի Դ.	Օ. Օ.	26	36
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	103	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		13	—
Օսմ. Պանքա		—	—
[illegible]		0	10
[illegible]		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	12
Թոմպէքիի բաժնեթ.		5	85
» Ծուխախոտ		181	75
« [illegible]		476	—
[illegible]		161	—
Թիւնէլ		82	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն կարճ	Ղրշ.	109	15
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	Ֆր.	23	08
» » » չէք	»	23	08
Պէրլին ամսագիր չէք	Մարք	18	55
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	110	01
Ռուս իմբէրեալ	»	90	30
Մէճիտ	»	52	08
Մէճիտիէ ալթըն	»	108	04
Մէճիտիյէ	»	101	20
[illegible]	Օ. Օ.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ
ԼՈՆՏՈՆ, 28 Օգոստոս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		91	62
Օսմանեան Թուրք սէրի Բ.		49	25
Օսմանեան Թուրք սէրի Դ. բաց.		24	37
Օսմանեան Թուրք սէրի Դ. գոց.		24	37
Օսմանեան Պանքա		11	—
Ռուսական 1890		94	—
Հելլենական 5 %		39	—
» Մոնոփոլ		42	—
Պուլկարական 1888		81	50
Եգիպտոսի իւնիֆիէ		107	50
Տոմինիալ		104	25
[illegible]		2	31
[illegible]		13	—
Փոխառութիւն		25	365

ԲԱՐԻԶ, 28 Օգոստոս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	60
» » 3 1/2 %		101	65
Օսմ. Փոխառ. սերի Դ. } բաց.	Ղրշ.	25	—
} գոց.	»	25	05
» » » Բ.	»	50	30
» » » Գ.	»	26	50
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	528	—
Օսմանիէ	»	472	
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	101	25
Օսմ. [illegible]	»	510	—
Օսմ. Ռէժի	»	316	—
Եգիպտոսի Թիւրք 4 %		408	—
Քրէտի Լիոնէ		1018	-
[illegible]	»	98	60
Սպանիական արտաքին	»	71	35
[illegible]	»	84	—
[illegible]	»	25	240
[illegible]	»	—	3

ՊԵՐԼԻՆ, 28 Օգոստոս

Ռուսական	»	—	—
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	100	50
Անատ. Երկթ. պարտաթուղթ	»	101	—
[illegible] 3 ամս.	»	99	256

ՎԻԷՆՆԱ, 28 Օգոստոս

[illegible]	»	889	60
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	99	—
Օսմ. Ռէժի	»	285	—

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

Eau minérale naturelle
Krondorf
la meilleure boisson de table et rafraîchissante.

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մահմուտ փաշայի [illegible], Թիւ 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անոյշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաեւ Ֆոնտան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 19—104

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—1890 հարիւրին 4 Օսմանեան փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ՝ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 11 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը լրացած է 1895 սեպտեմբերին, եթէ մինչեւ յառաջիկայ օգոստոս 31, սեպտեմբեր 13 չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 5—8

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

1803
IMPERIAL
ԻՄԲԵՐԻԱԼ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Հաստատեալ ի Լոնտոն 1803ին

Դրամագլուխ Ա. Ո. 2,900,000
Վճարուց հատուցուած 16,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, շէնք եւայլն խիստ չափաւոր գիներով

Դեր-գործակատար Լիազօր գործակ. Թուրքիոյ
ՅՈՍԻՕՆ Տ. ԳՈՒՐԹԷԼԼԻ Շ. Բ. ԳԼԻՖԹԸՆ
Ղալաթիա, Ինայէթ Խան

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

ՍԷՆ ՊԷՆուա (մանչերու) ի Կալաթա
ՍԷՆ Էսփրի (աղջկանց) ի Բանկալթի

Յատուկ խնամով մայրենի լեզուի դասաւանդութիւն Հայ ուսանողաց համար։
763 4—10

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Պարթիզակ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը կը սկսի Սեպտ. 11ին Դշ. (Ն. Տ.)։ Գիշերօթիկ աշակերտներ կը վճարեն տարեկան 16 ոսկի Օսմ., 8 ոսկի Սեպտեմբեր ամսուն և 8 ոսկի ալ Յունուարի մէջ։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել վարժարանիս գործակալ Գէորգ էֆ. Գարմիրեանի, Թիւ 10, Բուլաճ խան, Քիւրքճիլէր, Մեծ Շուկայ, Պոլիս։ 12—15

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կանխաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց

Ղալաթա, Թիւնէլին քովը Մէրթէկեանի փողոց, Իպէք Բաշա խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած այս մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տօքումա և Թաւշեայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քօրնիշներ, գետնի մուշամբաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ
635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ԻՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1899ի վերջը հատուցեալ վնասք	240	Միլիոն ֆրանք
1899ին գանձուած ապահովագին	19 1/2	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	105	» »
Ապահովագրեալ դրամագլուխ	18	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1889ի վերջը հատուցեալ վնասք	99	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւնք	253	»
Դրամագլուխ և պահեստք	150	» »

որ ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին հետ կը համեմատի 60 % — ինչ որ «Իւնիօն»ի ապահովագրելոց կ'ընծայէ հսկայ երաշխաւորութիւն մը ՈՐՈՒՆ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԳՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՂ ՈՒՐԻՇ ՈԵՒԷ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՎ։

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւնիօն»ի ապահովագրուողք ՁԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒԻԿ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թանտապուրան Խան, Օսմ. Պանքային դիմացը։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՐ, ընդհանուր գործակալ, Ինաբէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 Դեկտ. 1898ին

162, 924, 140 ֆռանք

Տարեկան եկամուտ, տոկոսներէ և այլն՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆռանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848էն ի վեր, ապահովագիրներու եղած վճարումը, կենսաթոշակ, եւն.

362, 858, 507 ֆռանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 թղթիկներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆռանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Գ. Գ. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան։

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթի խան։

HUILE DE HOGG

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցայտնի է թէ մորիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձըմեռը ո՛րքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (երեք մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մորիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անտարբեր անարատութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Ինիօն տէ Ֆապրիգան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մորիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Գաստիկլիոն Բարիզ։

ՄԻՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլի, Պոլսոյ, [illegible] և [illegible] միջեւ [illegible]

Շոգենաւ	Թոնօ	Շոգենաւ	Թոնօ
[illegible]	3000	[illegible]	3500
[illegible]	3000	[illegible]	3461
[illegible]	3000	[illegible]	3250
[illegible]	3000	[illegible]	3251
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻԹԹԸԼ և ԸՆԿ.

Ռիհթըմ խան

[illegible] ՄԻՍ և ԸՆԿ.

194 21, [illegible] Լիվերփուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ^րք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԷՐԱ 396

(Տանեի զարնեչրատան վրայի յարկը, եկեղ Զրպուհենեանց դէմը)

[illegible] մէկ տնզամէն կը [illegible]. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու [illegible]։

[illegible] դէմքի ձեւաւորութիւն բստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն [illegible]։

[illegible]

Ց. Գ. [illegible] (մինչեւ կէսօր) [illegible] (մինչեւ կէս գիշեր) [illegible]։

Տնօրէն.—[illegible] !! 197

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Շոգենաւ	Թոնօ	Շոգենաւ	Թոնօ	Շոգենաւ	Թոնօ	Շոգենաւ	Թոնօ	Շոգենաւ	Թոնօ
Ալբանօ	1069	[illegible]	1487	[illegible]	1011	Մալմօ	724	[illegible]	186
Ալէքթօ	2607	[illegible]	2906	[illegible]	1695	Մարէնկօ	3373	Սալէռնօ	1115
Անճէլօ	1541	[illegible]	895	Հէրօ	775	[illegible]	3709	[illegible]	1735
Արիօսթօ	2377	[illegible]	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	[illegible]	1198
[illegible]	1822	[illegible]	987	[illegible]	3720	Միլօ	1057	[illegible]	1200
[illegible]	1264	[illegible]	2288	[illegible]	3500	Մոնթէվիտէօ	1735	Թասսօ	1323
Քաթօ	1076	[illegible]	1713	[illegible]	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1563
[illegible]	341	[illegible]	504	Իտահօ	2554	[illegible]	1082	[illegible]	3327
[illegible]	4431	[illegible]	3464	[illegible]	3540	Օհայօ	4100	[illegible]	1678
[illegible]	1671	[illegible]	1520	[illegible]	1030	Օթելլօ	4036	[illegible]	487
[illegible]	1837	[illegible]	1341	[illegible]	1053	[illegible]	1535	Ուռպինօ	3429
[illegible]	1344	[illegible]	954	[illegible]	2307	[illegible]	1637	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1338	[illegible]	1700	[illegible]	519	Վօլօ	1389
[illegible]	2729	[illegible]	849	Լէօ	1053	[illegible]	2229	[illegible]	2598
[illegible]	1834	[illegible]	4532	[illegible]	2272	[illegible]	1663	[illegible]	1850
[illegible]	3697	[illegible]	2060	Լիվօռնօ	1648	Ռօլլօ	1613	[illegible]	1200
[illegible]	4235	[illegible]	1243	Լօրէնզօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Իպրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 23ին և Սեպտ. 6ին հոս կը սպասուի։

Գլիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորէ ի Հըլ և Սեպտ. 10ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՃ ԵՒՆՃ ՊԻՉՕ

Թիւ 23—24, [illegible] խան. Ղալաթիա [illegible]

ՈՅԺԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՕՇԱՐԱԿ

Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Լուսան տիւ Գօա կը գրէ. «Բազմաթիւ հիւանդներու վրայ ըրած յաջող փորձերս զիս համոզեցին որ, ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ յոգնած ու տկարացած անդամները զօրացնելով երիտասարդական ոյժ և թարմ կեանք կը պարգեւէ մարմնոյն։ Նախ արիւնը կը մաքրէ, կը զօրացնէ ու ամարմանաբար կը բուժէ տկարութիւնը, մէջքի և ողնայարի ոսկորներու ցաւերը, վատուժութիւնն ու անբուժելի հռչակուած ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ։»

Մննդական գործարաններու յատուկ ազդու դեղերովը ծանօթ Բրոֆ. Միտիի պատրաստած այս ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ կազդուրիչ, գրգռիչ և մարսեցուցիչ ըլլալով, ծերեր, պայքինողներ և զեղծումներու պատճառով անկարողութեան ենթարկուած անձեր անհրաժեշտ է որ փութան օգտուիլ այս քաղցրահամ էլիքսիրին ապշեցուցիչ յատկութենէն։ Կը ծախուի Գասապեանի, Բիւչիւքեանի, Մէչիքեանի, Վօնտեցիանոսի դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ։

527 32—52

ՀԻՆ ԳԻՆԻ եւեսունենրուք տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթաքէօյ, հանդուցեալ ժօսիֆեան Ցակոբ [illegible]։

ԳՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվերփուլ [illegible]

[illegible]

Շոգենաւ	Թոնօ	Շոգենաւ	Թոնօ
[illegible]	18900	[illegible]	5591
[illegible]	18900	[illegible]	4341
[illegible]	12952	[illegible]	3229
[illegible]	12950	[illegible]	2945
[illegible]	8845	[illegible]	2936
[illegible]	8128	[illegible]	2935
[illegible]	8130	[illegible]	2558
[illegible]	7392	[illegible]	2131
[illegible]	7269	[illegible]	161

Շերպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Բէրըլինս, ամսոյս 30ին ընդհանուր վաճառքով Լիվըրբուլէն հոս պիտի ժամանէ։

Դիմել առ ԺՕԼԻ և ՍԻՃԸՐ

Joly et Seager

Մէյմէնէթի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, [illegible] 255

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունքը ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

1900ի ԲԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՊԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ

ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

ՆԻՈՒ—ՀՈՄ

Ստացած է մեծ [illegible] և Արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած են։ Այս մեքենաները ամէն կերպով միւս տեսակներէն գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան կերպերը ձրի կ'ուսուցուին և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ Ց. Կ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ՈՐԴԻՔ

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.—Պոլիս, Պահճէգաբու, Համիտիյէ Ճատտէսի թիւ 7

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիր, Սիւիվրիհիսար, Աֆիոն-Գարահիսարի և այլն մէջ։ 575

ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ

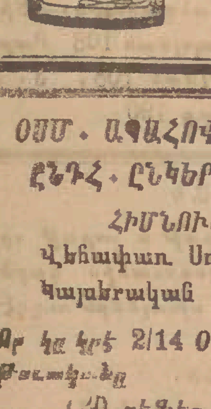

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ

Տիեզերահռչակ ճամբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է նեռեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1893 թուականը (20 Սէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Գ. Ալպէր Սիմբըն Ծովերեան խան, Վօյվօտա փողոց թիւ 67

ԿԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԷ ՀՐԴԵՀՆԵՐՈՒ — կուրսն Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է ՕԼԻՍ ԷՖԵՆԻ խան, Գարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Էֆէնի Համի Հովհուս փողոց, Օտ. Մահմուտ պաշա [illegible]

Ենթ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զատօխ Մարբուճճըլար, Զաբբըլը խան, թիւ 21 194

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընդհանուր երթեւեկութիւնք

Շ. 14/27 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Կ. 15/28 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ (Աղեքսանդրիայէն [illegible], Պէյրութ, Եաֆֆա, Պէյրութ, [illegible] եւ [illegible])։

Բ. 16/29 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Բ. 16/29 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բաթում եւ Նովօ Ռոսիսկ ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Եշ. 17/30 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 751

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՖԱՐԷՍԻՆԷՆ ԵՒ ԾՈՒԽԱՆԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Սեպտ. 2ին Սիռէաս, Անատ. եզերքն։

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Սեպտ. 3ին Սիռէաս, ուղ. Մարսիլիա։

[illegible]

[illegible] 245 ֆրանք 2.կարգ 175 ֆրանք. [illegible] համար դիմել Գործակալին [illegible]

616 [illegible]

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլի և [illegible] [illegible]

Շոգենաւ	Թոնօ	Շոգենաւ	Թոնօ
Վիքթորեան	10500	[illegible]	3500
Արմէնեան	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3000
Լանքաշըրեան	9000	[illegible]	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	900
[illegible]	2700	[illegible]	806
[illegible]	270	[illegible]	690
[illegible]	2500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը [illegible] Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ

Ղալաթիա, քարափին վրայ

600 [illegible]

[illegible]

— 26 —

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ՕՐԻՈՐԴՍ

14.

ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ԴԻՄԱԿ

Կը ծաղրէ, կը ծաղրէ՛, այդ պարոն աստղադէտը, պատասխանեց, եթէ ատով գոհ չէ, վեց ամիս ալ աւելցուցէք»։ Ուրեմն չեմ փորձեր ո՛չ ժխտել, ո՛չ վիճաբանիլ, ոչ ալ հոն հակամարտանել. միայն, կը հարցնեմ ես ինծի թէ արդեօք պառաւ տիկինները շնորհալիութեամբ, զուարթամտութեամբ կամ սրամտութեամբ չէ՞ին կրնար յաջողիլ աւելի լաւ քողարկելու քանի մը հնգամեակներ՝ քան թէ ճերմակ կամ կարմիր ներկելու խաւերով, որոնք միշտ այնչափ զգալի են՝ որ կրնան առիթ տալ ամէն տեսակ անպատեհ ենթադրութիւններու։

Կարելի չէ երբեք գիտնալ թէ մինչեւ ո՛ւր կրնայ հասնիլ պառաւ պչրասէրի մը մոլացնորքը։ Ինչ որ ալ ըլլայ իր տարիքը, ամէն օր իրեն բաւական ոյժ ու կամք չեն պակսիր ժամեր զոհելու խորշոմներուն փորած [illegible] լեցնելու, անհարթութիւններն ողորկելու, անհետացած փայլը վերանորոգելու համար։ Թէ՛ բարոյական և թէ ֆիզիքական տեսակէտով, հազուադէպ են ասկէ աւելի նողկալի տեսարաններ։ Սակայն, ինչպէս ըսի ձեզ, պչրանքի խելացնորութիւններ կան՝ որոնք կը բացատրեն այս կարգի ծաղրելի և միանգամայն ողորմելի կիներու ամէն ըրածը. այդպիսի կիներ եթէ հարիւր տարի իսկ ապրին, ուխտած են չծերանալ բնաւ։ Գուիֆոյ պատմած է մեզ թէ, օր մը շատ կանուխ գացած էր իշխանուհիի մը տունը. որովհետեւ այս իշխանուհին սովորութիւն ունէր ամէն օր քիմիական նիւթով մը ծեփել իր երեսը, ծառան բրտօրէն ճամբեց զինքը՝ ըսելով. «Տիկինը չի կրնար ընդունիլ, վասն զի երեսը կը չորցնէ, կը քսուի»։

Ինչ որ այնչափ դիւրաւ չի մնար ուղեղիս մէջ, ինչ որ կը զայրացնէ և կը յուզէ զիս, այն է թէ մանկամարդ աղջիկ մը՝ որ ոչինչ ունի սքօղելու, վերանորոգելու, կը կարծէ թէ երեսը վլուրին կամ բրինձի փոշի քսելով բան մը կ'աւելցնէ օրինակաւ իրեն սեփհական եղող գեղեցկութեան գումարին վրայ։ Ի՞նչու համար այդպիսի անիրաւութիւն մը կը գործէ իր դէմ, ինքը որ քիչ մը առաջ յիշուած յիմար պառաւին պէս պէտք չունի, «դարմանելու տարիներու անդարմանելի եղծուածքը»։

Բայց պիտի ըսէք ինծի, Նորաձեւութիւններու վրայ ո՛չ կը տրամաբանեն, ո՛չ ալ կը վիճին, բոլոր ասոնք, եթէ հազարապատիկ եւս աւելի ծաղրելի, հազարապատիկ եւս աւելի տխմար բաներ եղած ըլլան իսկ, լաւ են՝ քանի որ խնդիրը նորաձեւութեան վրայ է։ Լա՛ւ, կը լռեմ ու կը խոնարհիմ։ Ուրեմն հարկ պիտի ըլլայ զի՛ս դնել Շառանթօնի յիմարանոցին մէջ։ Սակայն եթէ, ինչպէս է ուրիշ կարգի փաստերու, նողկալի նորաձեւութեան մը այս խեղճ զոհերուն ըսէի թէ երես ներկելը ո՛րչափ վնասակար է առողջութեան, այս պարագային մէջ ալ պիտի ընդհատէիք խօսքս, գիտե՛մ. այս կամ այն կնոջ ի՛նչ փոյթն է թէ կը վնասուի կամ կը մեռնի, երբ խնդիրը գեղեցկութեան վրայ է։ Ճշմարիտ պչրասէրը գեղեցիկ ըլլալու միջոցներէն ո՛չ մէկին առջեւ կ'ընկրկի, նոյնիսկ եթէ վտանգէ իր կեանքը։

Սակայն խոստովանինք, սիրելի օրիորդ, թէ մեր նախամայրերը մեզմէ շատ աւելի խելացի էին. քիչ մը կարմիր կը քսէին իրենց այտերուն խնձորակներուն վրայ՝ դէմքին քիչ մը աւելի վառ գոյն ընծայելու համար. բայց չէին դիմեր ծայրայեղ նրբութիւններու, անգիտակ էին դիմակ կազմելու արուեստին։ Գիտութիւնը անոնց տրամադրութեան տակ դրած չէր դեռ կապարի, արծաթի և զառիկի ճերմակ ներկերը, որոնք ո՛չ միայն իսկապէս ծանրակշիռ եղող ա՛յն անպատեհութիւնն ունին՝ որ կը փթեն ու կ'այրեն մորթը, այլ նաև ծծումով յառաջ կը բերեն տեսակ մը թունաւորում, որուն, չնեղանաք, քիչ մը արժանի են։

Վերջերթեր դարուն մէջ, պզտիկ ամանն գործածելու իրաւունքը, ինչպէս սովոր էին կոչել Ֆրանսայի մէջ, այն ատեն ազնուական դասակարգին առանձնաշնորհումն ըլլալով՝ արգիլուած էր դեռատի աղջիկներուն։ Մայրիկներն ալ այս մասին շատ աւելի խելացի էին քան հիմակուաններն, քանզի ինծի ցոյց տուին քսուելու ախտէն վարակուած վայելչամոլ տիկին մը, որ կը ներկէր իր վեցամեայ աղջնակին շուրթերն ու յօնքերը։— Ասկէ զատ, երեսը ծեփելու մոլորութիւնը՝ կ'երեւի թէ՝ շատ բուռն է, քանզի կարմիր ներկէ զուրկ միայն այնպիսի բարիք մըն է՝ զոր 1789էն առաջ ապրող Փրանսացի օրիորդները չէին գնահատեր։ «Կ'ամուսնանայ», կ'ըսէին տիկին ըլլալու շտապող դեռատի աղջկան մը համար, «կամուսնանայ կարմիր քսուելու և զոհարեղէններ կրելու համար»։ Իսկ ա՛յն օրիորդները՝ որոնք մտադրած էին չամուսնանալ, հաւասարապէս կը պահանջէին պզտիկ ամանն գործածելու առանձնաշնորհումը։

Այս նոր-ձեւութիւն մեծ բառը, որուն զօրութիւնը կը խոստովանիմ, քիչ մը առաջ քիչ մը շատ շուտով զինաթափ ըրել տուաւ զիս։ Պահ մը կ'ընդունիմ թէ նա ունի՝ իր արժէքը, չպարին ու ալիւրին տեսակէտով՝ որոնք պիտի կրնան անհետանալ, քմահաճոյքի նշանը տրուածին պէս, առանց հետք թողելու իրենց ետեւ. բայց երես ներկելու մասին՝ խնդիրը կը տարբերի։ Նորաձեւութեան էական նկարագիրը փոփոխումն է, այնպէս չէ՞. վաղը այսօրուանին հակադարձն ըլլալու կարելիութիւնն է. Նոյնիսկ ասո՛ր համար է որ հրապուրիչ է և իւրաքանչիւր ոք սիրայօժար կը համակերպի անոր օրէնքներուն։ Արդ, այս հաշուով, երես ներկելը նորաձեւութիւն մը չէ. անգամ մը անոր անձնատուր եղող կինը՝ ընդ միշտ անբաժան կ'ըլլայ անկէ. նա բնաւ ձեռքէ չի հաներ իր որսը։ Ծեփերը, սօսնձումները, գունակումները կը տաքցնեն, կը տժգունեն, կը ճաթռտեն աչքերն ու մորթը՝ ա՛յն աստիճան որ այդ աչքերն և այդ մորթը այլ եւս չեն կրնար իրենք զիրենք ցոյց տալ. առանց դիմակի գոյութիւն չունին։ Այն երեսը որուն վրայ բնալուծութիւնն իր աւերները գործած է, պիտի պարտաւորի մինչեւ իր վերջին օրը կրել մածումի (empâtement) տանջանքը։

Կը տեսնէք թէ գոհ եմ որ վերջապէս փաստելու նիւթ գտայ. ա՛յս թէ այն կերպով, պէտք կը զգայի իրաւունք ունենալու։ Այս էր որ երրորդ և վերջին անգամ զիս դարձնել տուաւ ամանին շուրջը։ Հիմա որ վերջացուցի, կը բարեւեմ զձեզ ա՛յն վստահութեամբ թէ երբեք որ և է houppette, որչափ ալ որ բուրումնաւէտ ըլլայ, չպիտի դպչի ձեր ճակատին։

Կը կրկնեմ, սիրելի օրիորդ, հակառակ պարզասիրութեան մասին իմ ունեցած քաջորոշ հակամիտութեանս, կ'ըմբռնեմ թէ դեռատի աղջիկները կ'ունենան պերճանքի կամէութիւններ և թէ հաճելի ըլլալու քանի մը միջոցներ փոխ կ'առնեն արդուզարդի հնարքներէն։ Ուրեմն, ձեր հաճոյքին համաձայն և կիրթ ճաշակին թոյլ տուած չափով, կրնաք ունենալ սիրուն բեղոյրներ, բարձեր ու նորանոր ձեռնոցներ, քիչ մը նորաձեւութեան յարմար շրջազգեստներ. բայց ի սէ՛ր Աստուծոյ, հանգի՛ստ թողէք ձեր մորթը։

15.

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ ԱԶԴԱԾ ՍՈՍԿՈՒՄՆԵՐԸ

Այսպէս, սիրելի օրիորդ, ծիծաղ պատճառեցի ձեզ։

Շատ անգամ կը պատահի որ բարոյախօսներու վիճակին վրայ չեն մտածեր։

(Շարունակելի)